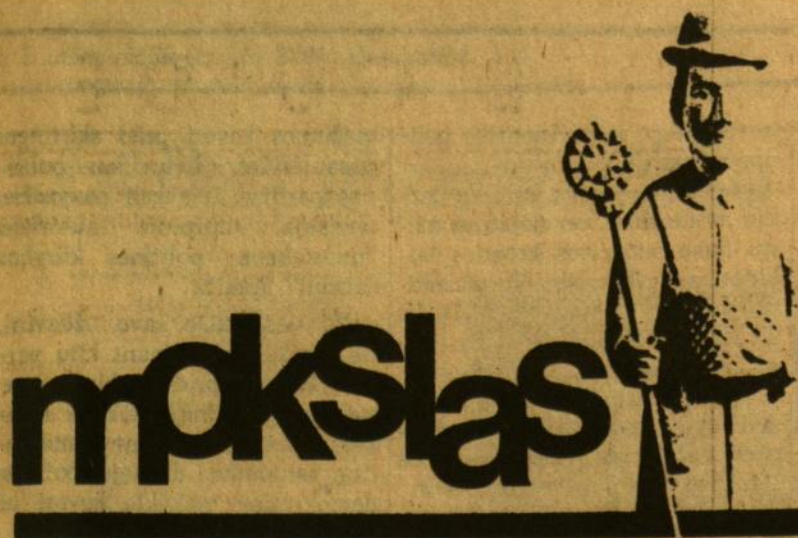

Šiame numery:

Kas yra tas Vakarų pasaulis?
Penktoji laisvųjų lietuvių dainų
šventė Toronte.
Gedimino Galvos kultūrinio pobūdžio
politiniai svarstymai.
Jurgo Jankaus laiškas iš perkaitinto
pavėsio.
Kazio Bradūno eilėraščiai.
Algirdo Landsbergio teatriniai
laiškai iš Europos.
Juozo Kaributo teatriniai memuarai.
Spygliai ir dygliai.

Kas yra tas Vakarų pasaulis?

Terminas Vakarai, ar Vakarų pasaulis, atrodo, yra vartojamas per laisvai. Jam kartais priskiriamos Vakarų industrinės valstybės, ar dar ir Amerika, ignoruojant mažesnes valstybes, skandinavus, P. Ameriką, net Kanadą ir trečiojo pasaulio vakarietiškas šalis. Atrodo, kai šnekama apie galia, vartojama terminas Vakarai. Jei kas pasaulyje blogai — Vakarai kalti. O ir gera tik Vakaruose.

Tai populiari idėja ir istorikas Toynbee ja buvo žaidęs. Ir, jei Solženicinas savo pavasarinę kalbą (Harvarde) suplakė vėl visas šiandienines blogybes į Vakarų kalnę, tai natūralu, kad atsirado Amerikos spaudoj ir besiginčiančių. Rasta ir teisybės jo kalboje, kuri užsipuolė Vakarų silpnumą politikoj ir kultūroj, bet atsikrista, kad Vakarų lėtumas ir tolerancija yra taip integruoti (built-in) į sistemą, kad reikia juos suprasti, kaip teigiamą dalyką. Čia būtina laukti, kol kalitininkas sučiumpamas ir teisingai nuteisiamas. Kantrybės reikia ir tam, kuris dar neturi pakankamo Vakarų supratimo. Ypač tam, kuris visai neturėjo renesanso e-ros, ir tautoms, kurios neturėjo nė "Enlightenment" epochos. Tokie ir negali vakariečio suprasti.

Tai gana įdomūs pasiteisinimai. Bet kas yra tasai vakarietis? Kas ir kur tie Vakarai? Kažkada Graikijoje gimė vakarietiška idėja. Vėliau ji perėjo į Italiją, po to į Prancūziją, Angliją, Vokietiją ir dabar gal ir į Ameriką? Bet juk dabar vakarietiškos raidos principais verčiasi jau didesnė dalis pasaulio. Taigi, kur dabar tie tikrieji Vakarai? Gal jų visai ir nėra? O jei yra, tai gal vis dėlto neprieis prie galo?

Kalbant apie negeroves ir klaidas, jų visada Vakarų pasaulyje buvo, bet tas pasaulis dėl to nesugriuvo. Nuo Viduramžių, nesėkmingų karų su musulmonų grėsme Europai, per Renesanso atgimimus ir klastas, per peru-

kuotą klasicizmą, revoliucijas, per 19 šimt. "can-can" ir tingia 19 šim. ilgą taiką, Vakarai stauga vėl drįso lieti kraują, pabudę 20 šim. dviejuose žiauriuose karuose ir parodyti nepaprastą drąsą, kantrybę, išmonę ir susitvarkymą. Vakaruose visuomet buvo niekšų ir genijų, bet ir šventųjų. Jie visada čia išsilaikė ir vis naujai atgimsta.

Negi Vakarams patiko kariauti? Gal karai patiko tiems, kurie juos pradėjo? O vis dėlto karus laimėjo tie, kuriems šitai nepatiko. Kodėl? Ir kokia išvada iš to? Sunku atsakyti.

Vakaruose vyrauja pacifistai. Ir tai gerai. Bet konflikto metu svarbios vietos užleidžiamos kietesnės prigimties asmenybėms (Churchill).

Po konflikto jie greit pakeičiami, nes taika turi kitokių reikalavimus. Taikai reikia kitokių žmonių. Ir nors laikai po konfliktų visada buvo dar gana ramūs, bet taikos principo kantriai prisilaikoma, nors kartais ir ne-naudingai. Tai sukelia dažnai nebudėjimo, išitimio ir panašius kaltinimus. Taikos metu į taikos drumstėjus žiūrima kaip į vaikus, lipančius per tvorą vogti nesaugomų vaisių. Vagiškai galvojama, persiėsi, susiėsi dėl vaisių pasidalinimo, kartais senukas sargas vieną kitą pagaus, kartais ne.

Be ar vagiavimas yra kažkas naujo? Kažkas ne vakarietiško? Valstybių plėtimasis, nešimas jos kultūrų, religijų, socialinių gudybių, dvasinių gėrybių kardu ar kryžium kitiems gal ir yra labai vakarietiškos linijos mada? Juk tokiais vienu ar kitu istorijos laiku buvo beveik kiekviena Vakarų kiek didesnė valstybė, užkrėsdama tuo veržlumu vis naujesnes, vis šviežesnes valstybes. Vis naujos grupės galvojo, kad štai mes dabar parodysim, ko esame "verti", kaip kažkada tuo buvo kiti, kol toks nemoralus išsipūtimas ima ir, kaip balionas, negalįs sugerti daugiau oro, tragiškai plyšta.

Gal toks Vakarų apibūdinimas per paprastas, gal yra kitoks, bet pats termino vartojimas atrodo per laisvai šiandien vartojamas, dažnai net nesigilinant, ką reiškia Vakarai. Tai nėra nei terminas, kurio galima labai didžiuotis, nes jame yra ir neigiamybių ir teigiamybių, ir tai nėra,

PENKTOJI LAISVŲJŲ LIETUVIŲ DAINŲ ŠVENTĖ TORONTE

Po ketvirtosios dainų šventės Chicagoje ne vienas piršosi mintis, kad tai gal jau paskutinis tokio masto lietuviškosios išsivijos renginys. Nors dainininkais dar ir pakankamai gausi, ta šventė jau aiškiai parodė retėjančias mūsų chorų ir jų vadovų gretas bei išgales. O pastarųjų kelerių metų laikotarpyje, ne-skaitant kelių malonių prošvaisčių, kaip Detroit, Hamiltone, Chicagoje ir dar vienu kitur susibūrusių naujų jaunimo grupių ir dar atkakliai besispiriančių mūsų svariųjų lietuviškosios operos, Dainavos ir Ciurlionio junginių, ne vienas anksčiau gyvai judėjusių chorų gerokai aptilo.

Nežiūrint sunkėjančių sąlygų, daugiausia Kanadoje gyvenančių lietuviškosios dainos entuziastų suorganizuota ir liepos 2 d. į Torontą didžiąją Maple Leaf Gardens areną sutraukusi keliolika tūkstančių publikos. Penktoji lietuvių dainų šventė jos rengėjų pastangas apvainikavo entuziastingu pasisekimu. Jau vien vaizdas apie 1400 tautiniais rūbais pasipuošusių dainininkų, pradedant 7-8 metų vaikais iki žilo plauko sulaukusiu, iš viso Amerikos kontinento ir netgi iš tolimosios Australijos, galingai užtraukusių Lietuvą tėvynę mūsų, Maldą už tėvynę ar Lietuvai esame mes gimę, išspaudė ne vienam net ir ne kraštutiniam patriotui pasididžiavimo asarą. Dabartinio, okupacinio Lietuvos režimo sekliai, o tokiu esu tikras minioje buvo, teko tikrai palnus uždavins atraportuoti šį įvykį jiems privalomos komunistinės dialektikos rėmuose kaip "vieną paskutiniųjų išsigimusios lietuviškosios buržuazijos paplavų pasispardymą". Ir uoliausiems nutylėti faktą, kad, jau net 34-iesiems metams praėjus po paskutinės išsivijos bangos, laisvieji lietuviai ne tik dar patys nebaigia sunykti, bet dargi savo vieton sugebėjo įstatyti tūkstančius išmoksintų, energingų ir tautiniai susipratusių savo vaikų, kurie žada dar ilgus metus būti nemalonia rakštimi jų tėvų žemę pavergusio šone.

Masinėse dainų šventėse paprastai nelaukiama didesnio meninio tobulumo. Daugeliu atvejų pasitenkinama skambiai, organizuotai ir melodingai sudainuotomis paprastesnėmis dainomis ar ir kiek didesniais kūriniais. Mūsų pirmosiose dainų šventėse dar būdavo siekiama repertuarą pajavairinti bent vienu kitu pažangesniu ir komplikuotesniu mūsų kompozitorių kūrinu. Ketvirtosioje — sudėtingesnių veiklų jau pradėta iš viso vengti, nors dar ir pasiryžtant B. Budriūno kantatai. Siemetinėje programoje gi jau išimtinai pasitenkinta vien lengvesnėmis dainomis. Sunku dabar atspėti, ar tai buvo tiksliausias kelias, bijant, kad sudėtingesnė programa būtų

terminas, į kurį lengvai galima suversti visas nūdienos kaltes.

P. Min.

atbaidžiusi ne vieną dabar dalyvavusių mažesnių chorų. Tačiau, žvelgiant atgal, atrodo, kad repertuaro komisijai vis dėlto galima būtų prikišti kiek per didelį palinkimą į trumpas, posmines daineles. Per vieną bendrinę repeticiją viso choro paruoštos bedidesnių interpretacinių subtilumų, daugelis jų paliko silpnoko išpūdžio.

Istorinėje perspektyvoje tačiau Toronto dainų šventė reikia vertinti visais atvejais teigiamai. Meniniai nors ir blankesnė už daugumą pirmesnių, ji pateikė pakankamai malonių prošvaisčių, visai atlygindama reigėjų pa-

ALGIS SIMKUS

stangas ir viltis. Muzikiniu išpūdžiu šios šventės pirmoji dalis, su viena svaria išimtimi, aiškiai pranešė antrąją. Antroji dalis, jei ne išpūdingas solistės Ginos Čapkauskienės pasirodymas, būtų šią šventę užbaigusi aiškia "nuosmūgio" ženkle.

Kokie bebūtų šios šventės meniniai nepritekliai, jie buvo sukaupu atpirti lietuvių dienų sukelto entuziazmo, sutraukusių į svetingą Torontą tūkstančius lietuvių ir juos tautiniai atgaivinu-

siu. Šias eilutes rašančiam teko asmeniškai būti liudininku, kai viena už ne lietuviu ištekėjusi ponija, jau senokai nutolusi nuo lietuviškosios veiklos, skeptiškai sutikusį atsilankyti lietuvių dainų renginiuose, netikėtai garsiai pareiškė, kaip ji didžiuojasi esanti lietuvi. Neabejoju, kad panašių išpūdžių iš šios šventės parsivežė ir tūkstančiai kitų Toronte buvusių lietuvių ir, kas svarbiausia, jų vaikų.

Dainų šventė pradėta Kanados ir Lietuvos himnais, kuriems dirigavo veteranė čikagietė muzikė Alice Stephens, akompanuojant Toronto estų dūdų orkest-

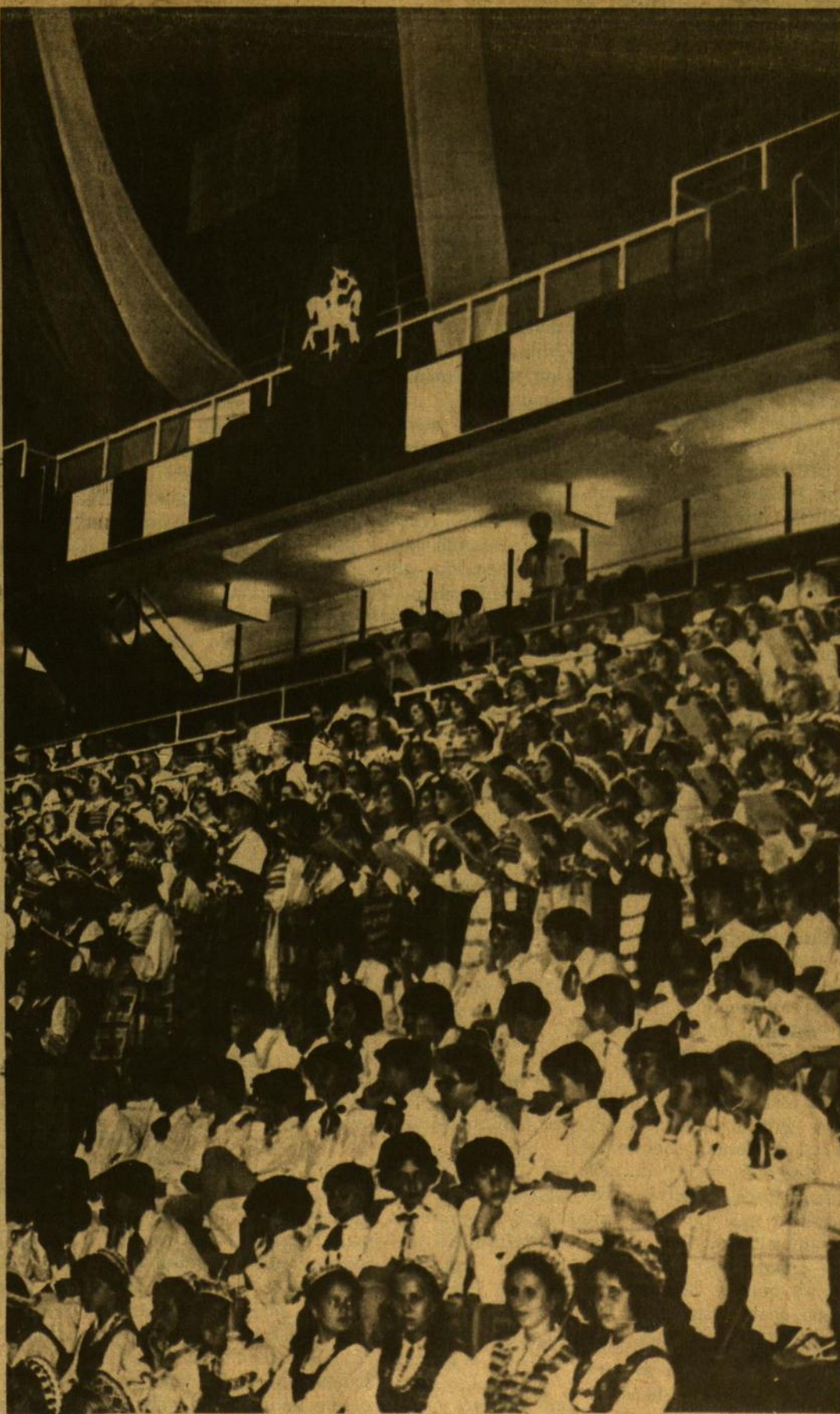
rui "Estonia". Po to sekė jungtinio choro atlikta J. Gaidelio Milda už tėvynę, kurią darniai ir išpūdingai pravedė hamiltoniškas Vaclovas Verikaitis, taip pat palydint "Estonia" orkestrui.

Šventę oficialiai atidarė Pasaulio lietuvių dienų ir Penktosios dainų šventės komitetų pirmininkas J. R. Simonavičius, prieš Kanados valdžios atstovus perskaitydamas deklaraciją, reikalaujančią tautinio apsisprendimo ir pagrindinių žmogaus teisių ne vien Azijos bei Afrikos gyventojams, bet ir šia švente savo seną kultūrą parodančiai ir ilgą nepriklausomą istoriją turinčiai lietuvių tautai.

Meninę programą pradėjo torontiški Stasys Gailevičius, praveddamas savo paties kūrinių iš visų kraštų. Toliau jungtinis choras, diriguojamas čikagietė Aloyzo Jurgučio padainavo J. Naujalo Dainų daineles, K. V. Banaičio Po aukštus kalnus, J. Zdaniaus Siūbau, lingau paukštelis ir V. Jakubėno Nurimk, Sesut. Torontiški Jonas Govėdas dirigavo L. Abariaus Augau aš pas tėvelį ir Stepo Sodeikos Šiaurės pašvaistę. Šie abu jau pokarinės kartos atstovai, pirmasis muziką studijavęs dabartinėje Lietuvoje, o antrasis — Kanadoje, pasirodė puikiai pasiruošę ir turį užtektinai talento sklandžiai vadovauti tūkstantiniam chorui. Jie abu savo aiškiais ir tiksliais mottais sugebėjo išgauti iš dainininkų vieningą, apvaldytą sąskambį ir aiškiai perteikė dainų muzikinę mintį. Jurgučiai diriguojant, nesudėtingos ir populiaros Naujalo bei Banaičio dainos išsiskyrė vieningu, vien panašiose šventėse pasiekiamu masinio choro skambesiu. Govėdo dirigauta, Abariaus harmonizuota liaudies daina buvo vienu išpūdingesnių numerių visoje šventės programoje.

Pirmosioje dalyje dar pasirodė klevelandiško Alfonso Mikulskio diriguojami jungtinio choro vyrai, sudainavę Naujalo Lietuva brangi, J. Dambrausko Jau žirgelis pabalinotas, A. Mikulskio Už aukštų kalnų ir J. Karoso Augo kieme klevelis. Šias nesunkias, jau daug kartų visiems girdėtas, posmines dainas dirigentas pravedė sklandžiai, tačiau pernelyg lėtai. Išstėtai, beveik be jokių interpretacinių pajavairinimų kartojami šių dainų gausūs posmai nesugebėjo išlaikyti publikos dėmesio. Net ir paskutinioji daina, Augo kieme klevelis, kompozitoriaus kiekviename posme skirtingai harmonizuota, siekiant pabrėžti teksto slinktį, nuskambėjo vien monotonišku, atrodo niekad nesibaigiančiu, panašiai atliekamų posmų kartojimu.

Antrąją šventės dalį pradėjo A. Mikulskio suorganizuotas Lietuvių liaudies muzikos instrumentų jungtinis orkestras, pagrodamas, pačiam autoriui diriguojant, A. Mikulskio lietuvišką rapsodiją Ant Nemuno kranto. Lietuviškieji liaudies muzikos instrumen-

Penktosios dainų šventės detalė Toronte, Kanadoje, 8 m. liepos mėn. 2 d.

Nuotr. V. Bacevičius

(Nukelta į 2 psl.)

Penktoji laisvųjų lietuvių dainų šventė

(Atkelta iš 1 puslapio)

tai kiekvienas yra išsivystęs skirtingose aplinkybėse ir kiekvienas jų turi savo specifinę paskirtį. Pavyzdžiui, kanklėmis dažniausiai būdavo palydima jų tonali nei apimčiai prieinamos dainos. Vienotiniai skudučiai buvo grojama savotiška, sutartinė artima muzika. Panašiai ir trimitai bei triūbos turėjo savo paskirtis. Tuo norima pabrėžti mūsų liaudies instrumentų "individualizmą". Daugelis jų yra visiškai nederinami, arba turi labai primityvius derinimo prietaisus, ir juos yra labai sunku pritaikyti kiek sklandesniam ansambliniam grojimui. Todėl ir šioje dainų šventėje pasirodė liaudies orkestras, bandęs mėgdžioti "simfoninį" sąstatą, paliko labai mišrių išpūdžių. Iš etnografinio taško žiūrint, buvo labai įdomu matyti jaunimą, besidomintį senoviniais liaudinių muzikos prietaisais ir bandantį jais groti. Tačiau šio orkestro skambesys ir jo muzikinės išraiškos galimybės pasirodė tokios ribotos, kad didžiulėje auditorijoje ilgesnį laiką klausytis jų nekintančio čiauskėjimo bei čirosejimo nebuvo nei įdomu, nei lengva.

Čikagiečio Fausto Strolis diriguojamas jungtinis vaikų choras šioje šventėje pasirodė palydimas jau normalaus sąstato simfoninio orkestro, sudaryto iš Toronto profesionalų muzikų. Daugiau kaip 350 jaunųjų dainininkų padainavo šešias B. Budriūno, Viltinio, J. Bertolio, J. Gaidelio ir St. Šimkaus jų balsams pritaikytas dainas. Nors mažieji choristai savo partijas buvo daugelis ir neblogai išmoko, jų neskarūs balsai didelėje arenoje nelabai tesigirdėjo. Laimė, šių dainų meninį išpūdį išgelbėjo tikrai profesionaliai paties Fausto Strolis orkestruotas šių dainų akompanimentas. Strolis sklandžiai diriguojamas torontiečių orkestras iš karto atrėpė publikos dėmesį savo pažymėtinai darniu ir muzikaliu grojimu, labai sėkmingai pridengusiu choro balsinius trūkumus. Išvadoje — šias dainas, publika išlausė su susidomėjimu ir lietuviškųjų dainininkų prieaugliu bei jam atsidavusį dirigentą priėmė su entuziastingomis ovacijomis.

Sekantįs jungtinio moterų choro dainas dirigavo hamiltoniešis Vaeļovas Verikaitis, palydint liaudies instrumentų orkestrui. Po Verikaitio tikrai įtraukia ir įdomiai pravestos įžanginės Maldos už tėvynę, šia jo pasirodymo dalimi teko apsigilti. Daugiausia kaltės už tai reikėtų skirti programos planuotojams, parinkusiems iš eilės net keturias lėto tempo, monotoniškas ir panašaus pobūdžio dainas: M. K. Ciurlionio Taip pat žadėta, M. Petrausko Vaidilutes, A. Mikulskio Kur lygūs laukai ir B. Budriūno Išeik, tėveli. Verikaitis visas šias dainas vedė lėtu tempu, panašiai išraiška ir vienodai kartojimo posmą po posmo. Liaudies instrumentų orkestras, reikia pripažinti, prie moterų choro skambėjo kiek priimtinau, tačiau pilko išpūdžio vis vien nesugebėjo pakankamai pajavairinti.

Programos pabaigai vėl pasirodė bendras jungtinis choras su simfoniniu orkestru, šį kartą diriguojamas losangeliešio Broniaus Budriūno. Pradėta J. Zilevičiaus populiariąja Laisvės daina, kuri, deja, šį kartą nuskambėjo blankiai ir neįtikinamai. Beveik keturias valandas išsėdėjusi publika jau buvo pradėjusi nerimauti ir triukšmauti, kai scenon išėjo torontiešė solistė Gina Čapkauskienė. Pradėjus dainuoti orkestrą diriguojančio B. Budriūno Mano protėvių žeme, ji iš karto pagavo publikos dėmesį. Didžiulėje patalpoje Čapkauskienė iš karto pasirodė mokanti meistriskai naudotis mikrofonu. Jos išla-

vintas ir grynas, tačiau, kaip iš lietuvių operos pastatymų prisimename, nedidžiausias balsas, šį kartą užpildė visą Maple Leaf Gardens areną. Budriūno patriotiškai daina suvito naujomis spalvomis ir dar negirdėtais atskambiais. Dainininkė pasirodė giliai išstudijavusi dainą ir savo interpretacija sužavėjo publiką. Ypač buvo įspūdinga dainos pabaiga, prie solistės galingai prisijungus didžiuliam chorui. Budriūno dainos akompanimentas buvo gerai, kiek Puccini primestame stiliuje, suorkestruotas Aloyzo Jurgučio. Mano protėvių žemė tapo visos dainų šventės kulminaciniu tašku, nors publikos neišprovokavo jos pakartojimas, daugumai nekantriai jau besizvalgant į laikrodžius, jos išpūdžio nepagilino.

Šventė baigta, diriguojant B. Budriūnui, tradicinėmis B. Jonušo Namų broliukai ir St. Šimkaus Lietuviai esame mes gimę, pastarojo, taip pat tradiciniai, mūsų chorams painioje tonacijoje kiek paklajojant.

Būtų neteisinga baigti šios dainų šventės aprašymą, šilčiau nepaminėjus dar dviejų jos pagrindinių veikėjų. Tai programos vedėjos — pranešėjos Irena Šernaitė-Meiklejohn ir Rasa Lukoševičiūtė. Mūsųose pranešėjas reikia laikyti pagrindinėmis dainų ar šokių švenčių dalyvėmis, kadangi jos, pagal išgalėjusią tradiciją, praityje visada užimdavo daugiau kaip pusę visai šventei skirtą laiką. Nesunku suprasti pagundą pabuvoti keliolikos tūkstančio auditorijos dėmesio centre. Tačiau taip pat neleistina pamiršti, kad tokios minios nesusi-renka į šventes pasiklausyti jų gražbylystės. Torontiešės pranešėjos pirmą kartą lietuviškų masinių švenčių istorijoje šią tiesą supratę ir atitinkamai elgėsi. Irena jau iš pat pradžių rado tinkamą toną. Ji nepradėjo skaityti visiems atmintinai žinomų dainų tekstų ir po to juos pažodžiui versti į anglų kalbą. Savo kultuovutę ir nuosaikiu balsu ji paprastai ir sklandžiai pateikė reikalingą informaciją ir tada pristatė dainas trumpai, laiko negaišdama. Angliškai dainos buvo paaškinsintos trumpom, gerai suredaguotom santraukom, o lietuviškai — vienu precizišku sakiniu. Rasa Lukoševičiūtė, pranešėjusi vaikų choro dainas, taip pat laikėsi šios pagrįtos tvarkos. Už savo kultūringą, profesionališką laikyseną ir pagarbą klausytojų kantrybei abi pranešėjos užsitarnavo nepamirštamą publikos dėkingumą ir simpatijas.

Net ir su tokiais sklandžiais programos įvadais visa dainų šventė užtruko daugiau keturias valandas, nors joje dainuotos 20 dainų neužėmė nė dviejų. Pašalinių kalbų šioje šventėje nebuvo per daug. Mūsų visuomeniniai šnekučiai savo oratorinių siautėjimų aukomis šį kartą pasirinko pabaigiamą banketo pagrindinės salės dalyvius (kitos dvi salės, kalbas girdėjusios vien per garšialkalbius, susiprato išsivaikščioti, tik kalboms prasidėjus). Pagrindinė dainų šventės ištiesimo priežastimi šį kartą buvo daugiau kaip valandą užtrukęs vėlavų įnešimas, choro eiseną, športo žaidynių laimėtojų "įgyglavimas", sveikinimų skaitymas, garbės svečių pristatymas ir dirigentams žymenų įteikimas. Esminiai formalumai kiekvienoje tokio masto šventėje yra neišvengiami. Tačiau ateityje reikėtų pagalvoti apie šių periferinių ceremonijų sutrumpinimą. Ar ne užtektų perversi per salę prieš programos pradžią vien po kelis kiekvieno choro atstovus su atitinkamu plakatu? Visokie sveikinimai ir kitokios ne esminės prakalbos galėtų būti atliktos kitur.

Per ilgai užsitęsiosios šventės

Alfonso Dargis

Kompozicija (aliejus)

Kultūrinio pobūdžio politiniai svarstymai

Žvilgsnis į Lietuvos valstybės atsikūrimą ir žlugimą

GEDIMINAS GALVA

Kun. Vytautas Bagdanavičius paskelbė įdomius svarstymus straipsnyje "Lietuvių tautos politinis veikimas" ("Tėvynės Sargas" 1978, Nr. 1, 27-31 psl.). Žurnalą siūsdamas, įdėjo lapelį, straipsnio autoriaus parašytą: "Nenoriu slėptis nuo Jūsų, ką maštau". Gražu. Atseit, mūsų politiniai žurnalai yra slėptuvės, kurios teprieinamos išrinktiesiems.

Straipsnio autorius mandagių pašnekinimu, matyti, norėjo patistrinti ar einama tiesiu keliu, istoriškai filosofinius klausimus besvarstant. Trumpame straipsnyje, teturinėjame 5 psl., autorius negalėjo gilių šaknų užčiuopti. Susidaro išpūdis, kad jis, lyg priverstas, klaidžiojo po svetimą lauką, kelė daugelį klausimų, kai kuriuos tik prabėgomis tepalietė, lyg smilgų viršūnėles pieva eidamas, ir dar be reikalo kartojosi.

Autoriaus pašnekinimas verčia paliesti jo du teiginiai: lietuvių tauta sugebėjo suderinti įvairias sroves valstybiniam darbe ir, prarandant Lietuvos nepriklausomybę, ji kovojo.

Teiginiai įdomūs, bet vargu ar atitinka buvusią tikrovę. Jie pradžioje paryškino ir patikslino, kad autorius nukrypsta nuo istorijos pagrindinio tiesos ir tikrovės.

Istorijos pagrindas

Istorijos pagrindas yra tikrovė, ne tiesa. Jai siekti panaudojami vis tobulinami istoriniai meto-

dai: paleografija, archeologija, kalbinių ir etnologinių tyrimai. Archyvuose vis daugiau tykiami medžiagos. Statistika tampa istoriniu šaltiniu. Juo artimesnė istorija, tuo didesnis jos medžiagos krūvis. Iš tos medžiagos reikia parinkti pačius svarbiausius, reikšmingiausius įvykius, lėmusius istorinę raidą.

Mes turime kelias istorijos sampratas. Garsus prancūzų istorikas, geras kalbėtojas ir dėstytojas Denis Fustel de Coulanges (1830-89) mėgdavo priminti savo studentams: "Neplokite man, nes ne aš, bet istorija kalba mano lūpomis". Jis tarėsi esąs visai nešališkos istorijos perteikėjas. Tą pačią kryptį pasirinko ir žinomas vokiečių istorikas Leopold von Ranke (1795-86), nes rėmėsi tik faktais "wie es eigentlich gewesen", kaip yra buvę.

Man atrodo, kad straipsnio autorius yra linkęs pritari vokiečių didžiajam senovės istorikui Theodorui Mommsenui (1817-1903), tarusiam: "Istorija nėra daroma ir rašoma be meilės ir neapykantos". Tas požiūris ypač tinka daugelio svetimųjų rašytai Lietuvos istorijai. Nėra prasmės nei aiškinti, kad šis būdas ypač tiko okupanto paveiktoms "istorikams" nepriklausomos Lietuvos istorinę raidą iškreipti.

Net ir šia istorijos linkme pasirinkus, reikalingas didis kritiškumas, kurio pasigendame minėtame straipsnyje.

Išsibartymas

Straipsnis pradamas šiais sakiniais: "Jeigu mes norėtume svarstyti lietuvių tautą politiniu požiūriu, reikėtų žiūrėti į jos pagrindinius politinius pasireiškimus šio šimtmečio pradžioje. Reikėtų patyrinti ir pasvarstyti juos kiek ir kokių politinių vertybių šia pasireiškia".

Žinoma, mes norime. Norime matyti valstiečių, darbininkų, tautinį bruzdėjimą 1905 m., tuo metu pasiektus laimėjimus ir pa-

tirtą pralaimėjimą. Reikėtų susipažinti ir su partijų imtynėmis 1905 m. pačioje pabaigoje įvykusiame Vilniaus seime. Bet apie tai nė žodelio.

Panašiai pasielgta ir su "politinėmis vertybėmis". Autorius klausia: "Bet kas yra politinė vertybė?" Ir atsako: "Ji sunkiai suvedama į siaurus aptarimo rėmus". Kam gi taip nelemtai juoktis iš skaitytojo? Išėitų — žinau bet nesakysiu.

Šie nesklaidumai atsirado dėl autoriaus nepajėgumo skirti politikos mokslo teoriją — tautos politinį gyvenimą ir jos politinių idėjų raidą nuo praktiškos politinės veiklos. Tik prabėgomis politinė veikla — galios, garbės ir naudos siekimas palydimi šiuo teiginiu: "Politinė veikimo sritis esanti tik blogybė, tik suktybė, tik mažai pridengtas asmeninių ambicijų tenkinimas ir kitų išnaudojimas. Turint šitokią politinės veiklos sampratą, aišku, nėra ko jį skatinti dorą žmogų".

Straipsnio autorius pamini mūsų visuomenės atgyventą nuomonę apie politinius veikėjus, jų dorinį lygį, bet nutyli atsakingsumą už savo veiksmus. Partija tik moralizškai atsako už netikusių veiklų, nes praranda pasitikėjimą ir pralaimi rinkimus. Politiniai veikėjai turėtų būti ne tik išmintingi, dorovingi, tvirtos būdo, bet ir nepasimetantys, siekiant krašto gerovės. Tokio lydinio politinių veikėjų buvo ir nepriklausomos Lietuvos metu.

Autorius, palikęs politinius veikėjus skėsti nedorovingume ir net nepaminėjęs jų pareigos, pasiūlymą į tokį prieštaravimą: "Nors Bažnyčia atstovauja dorinius principus, kurie galioja ir politikos, bet ne jos yra uždavinys tiesioginiu būdu pasirinkti sprendimą, kuris būtų geriausias šiose aplinkybėse ir šiais laikais. Tai yra pareiga visuomenininkų ir politikų, kurių kiekviena save vertinanti visuomenė yra neišvengiamai reikalinga". Kokiu? Ar tai tu, kurie negali būti dori?

Autorius nutyli, kodėl ne Bažnyčios uždavinys "pasirinkti sprendimą" visuomenei tvarkyti. Klausimas labai svarbus ir painus. Čia paminėsiu tik pačią esmę. Rytų Bažnyčia nukentėjo, patekusi pasaulinės valdžios rankose, o Vakarų Bažnyčia sulaukė smūgio, užsimojusi kištis į pasaulinio reikalus. Visa tai aišku. Tačiau neišmanau, kaip politikai, kuriais būti dorų žmonių nėra ko skatinti, galės atlikti tai, ko Bažnyčia vengia.

Autorius reikėjo griežtai skirti politines partijas, jų uždavinius, nuo tautos polėkio. Pars-partija yra dalis, kai valstybine prasme tauta yra visuma. Dalis negali būti visuma.

Partijų nesutarimas

Kun. V. Bagdanavičiaus didelė vaizduotė ir gebėjimas apibendrinti dažnai nuveda į klydkelius. Tokių apibendrinimų netrūksta, kalbant ir apie lietuviškas politines partijas.

Jis pripažįsta toli viena nuo kitos stovėjusias politines sroves: krikščioniškas, liberalus ir marksistus, siekiančius vyrauti. Toks siekimas vyrauti yra visai suprantamas, tačiau jo sėkmė priklauso nuo priemonių pasirinkimo jam įgyvendinti. Kai partijos yra nepaprastai dogmatiškos, kai jos siekia savo tikslo, nepaisydamos priemonių, kai savo tikslų siekimu pažeidžia bendrąją krašto gerovę, anksčiau ar vėliau sulaukia atkūrio. Tokių atvejų buvo ne vienas nepriklausomoje Lietuvoje.

Deja, straipsnio autorius nutyli tuos atvejus ir pasitenkina bendrybėmis: "Tautos nepriklausomybė atstatant, lietuvių tauta sugebėjo suderinti bendram valstybiniam darbui įvairias, labai toli viena nuo kitos stovėčias, sroves ir tuo būdu parodė daugiau politinės išminties, negu buvo galima tose aplinkybėse tikėtis... Tiesiog politinių stebuklų reikia laikyti, kad šios

srovės galėjo kurti Lietuvos politinę sąrangą".

Menkas stebuklas, kad dėl partijų nesutarimo, per nepilnus metus buvo sudarytos keturios laikinosios vyriausybės. Nė mažiausio stebuklo nebūta 1919.1.16-18 Kauno konferencijoje, labai pavojingu metu, kai partijos plėšėsi ir tu pačių metų vasarą pergyveno nepaprastą įkarščio ir ilgas partines rietenas, nesugebėdamos sutarti dėl naujos vyriausybės sudarymo. O tuo metu valdininkams jau algos nebuvo mokamos, raudonarmiečiai dar nebuvo iš krašto išstumti, ir bemontininkai grėsė Lietuvos nepriklausomybei. Daug klausimų laukė sprendimo, o partijos viena kitai akis rakinėjo.

Steigiamajame seime

Dėl partijų pasaulėžiūrinių kovos buvo delsiamas Kauno universiteto atidarymas, Žemės reformos įstatymo priėmimas, savos valiutos įvedimas ir net priėmimas Lietuvos konstitucijos, kuri galiojo tik truputį daugiau kaip ketverius metus.

Partijos nesutarė net tokiu pavojingu metu, kai po sukilimo Klaipėdos krašte Lietuva pergyveno didelį Santarvės spaudimą. Tuo metu ir 1926 m. nusirista jau tiek toli, kai panaudotos net

DR. K. G. BALUKAS
Akusherija ir moterų ligos
Ginekologinė Chirurgija.
6449 So. Pulaski Rd. (Crawford Medical Building) Tel. LU 5-6446
Jei neatsiliepa skambinti 374-8004
Priima ligonius pagal susitarimą.

DR. VL. BLAŽYS
PLAUCIŲ IR VIDAUS LIGOS
Marquette Medical Center
6132 So. Kedzie Avenue.
Val.: pirm., antr., ketv. ir penkt. 6 iki 7:30 val. vakaro.
Šeštad. nuo 1 iki 3 val.
Pagal susitarimą.
Ofiso, telef. WA 5-2670.
Rezid. tel. WA1brook 5-3048.

Tel. ofiso HE 4-5849; rez. 388-2233
DR. PETER T. BRAZIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2434 West 71st Street
Val.: pirm., antr., ketv. ir penkt. 1:00 - 5:00 val. popiet. treč. ir šešt. tik susitarus.

Dr. Jonas G. BYLA-BYLAITIS
GALVOS IR STUBURO LIGOS
2858 West 63rd Street
Chicago, Illinois 60629
Tel. — 476-3409
Valandos pagal susitarimą

Dr. Ant. Rudoko kabinetai perėmė
DR. EDMUND E. CIARA
OPTOMETRISTAS
2709 West 51st Street
Tel. — GR 6-2400
Val.: pagal susitarimą; pirmad. ir ketv. 1-4 ir 7-9; antrad. ir penkt. 10-4; šeštad. 10-3 val.

Ofis. tel. 735-4477; Rez. 246-2839
DR. E. DECKYS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
Specialybė — Nervų ir Emocinės ligos.
CRAWFORD MEDICAL BLDG.
6449 So. Pulaski Road

DR. A. B. GLEVECKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Tel. — BE 3-5893
Specialybė Akių ligos
3907 West 103rd Street
Valandos pagal susitarimą

Ofiso tel. — PR 8-2220
DR. JANINA JAKSEVIČIUS
JOKŠA
VAIKŲ LIGOS
2656 West 63rd Street
Pirmad., antrad., ketvirtad. ir penkt. nuo 12 iki 2 val. ir nuo 5 iki 8 val. vak. Šeštad. nuo 1 iki 4 val.

Ofs. PO 7-6000 Rez. GA 3-7278
DR. A. JENKINS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3844 West 63rd Street
Valandos pagal susitarimą

Rez. — 327-1965
DR. K. A. JUCAS
DERMATOLOGIJĄ
CHIRURGIJĄ
1002 No. Western Avenue
Ofiso tel. 489-4441
Valandos pagal susitarimą.

mažumos kovoti prieš skirtingos pasaulėžiūros lietuviškas politines partijas. Tiek keli pavyzdžiai tarnauja straipsnio autoriaus "nuostabaus politinės kūrybos vaizdai" aptarti.

Partijos atliko savo uždavinį, tik braškant, niekinant kitų partijų žmones prieš rinkimus, nesutariant politinėje veikloje ir labai greitai palaikydami demokratine santvarką, didžiąją politinę demokratine mokyklą kovoti už savo principus.

Politisinis lūžis

Demokratine santvarką nelaukau tobula, bet ji geriausia iš visų kitų dar blogesnių santvarkų. Anuo metu lietuvių tauta nebuvo pasiruošusi seimokratienei santvarkai. Jai trūko patirties. Per 120 metų jai nebuvo leista net valdžias reikalus laisvai tvarkyti. Anuo metu pasigedome ne tik pasiruošusių valstybės valruotojų, bet ir pareigūnų. Visą reikė-

(Nukelta į 3 pusl.)

Ištalgo ir buto tel. 652-1331
DR. FERD. VYT. KAUNAS
BENDROJI MEDICINA
1407 So. 49th Court, Cicero, Ill.
Kasdien 10-12 ir 4-7
Užkurus treč. ir šeštad.

Tel. ofiso ir buto: Olympe 2-4158
DR. P. KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1448 So. 50th Ave., Cicero
Kasdien 1-3 val. ir 6-8 val. vak., išskyrus trečiadienius.
Šeštadieniais 12 iki 4 val. popiet.

Tel. REliance 5-1811
DR. WALTER J. KIRSTUK
Lietuvių gydytojas
3925 West 59th Street
Val.: pirmad., antrad., ketvirtad. ir penkt. nuo 12-4 val. popiet ir 6-8 val. vak. Treč. ir šeštad. uždaryta.

DR. IRENA KURAS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
KODIKIŲ IR VAIKŲ LIGOS
SPECIALISTE
MEDICAL BUILDING
5309 W. 61st Street
Valandos: Kasdien nuo 10 val. ryto iki 1 val. popiet.
Ofs. tel. 737-1168, rez. 239-2610

Ofs. HE 4-1818; rez. PR 6-9801
DR. J. MEŠKAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Specialybė vidaus ligos
2454 West 71st Street
71-os ir Campbell Ave. kamp.
Val.: pirmad., antrad., ketvirtad. ir penktad. 3 iki 7 v. p. p. Tik susitarus.

Telef. — 282-4422
DR. ROMAS PETKUS
AKIŲ LIGOS — CHIRURGIJA
Ofisai:
111 NO. WABASH AVE.
4200 NO. CENTRAL AVE.
Valandos pagal susitarimą.

DR. FRANK PLECKAS
(Kalba lietuviškai)
OPTOMETRISTAS
Tikrina akis. Pritaiko akinus ir "Contact lenses".
2618 W. 71st St. — Tel. 737-5149
Val. pagal susitarimą. Uždaryta treč.

DR. LEONAS SEIBUTIS
INKSTŲ, PUSLES IR PROSTATO CHIRURGIJA
2656 W. 63rd Street
Val. antrad. nuo 1-4 popiet ir ketv. nuo 5-7 vakare
Ofiso tel. 776-2380, rezid. 448-5545

DR. J. J. SIMONAITIS
GYDYTOJAS
Adresas 4255 W. 63rd Street
Ofiso telef. RE 5-4410
Residenčijos telef. GR 6-9817
Ofiso val.: pirmad. ir ketvirtad. nuo 1:00 iki 3:00 val. popiet

Ofiso tel. HE 4-2123, Namų GI 8-6193
DR. V. TUMASONIS
CHIRURGAS
2454 West 71st Street
Val.: pirm., antrad., ketv. ir penktad. 2-5 ir 6-7 — iš anksto susitarus.

Tel. ofiso PR 6-6446
F. C. WINSKUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3107 West 71st Street
Valandos: 1-6 val. popiet.
Treč. ir šeštadieniais pagal susitarimą.

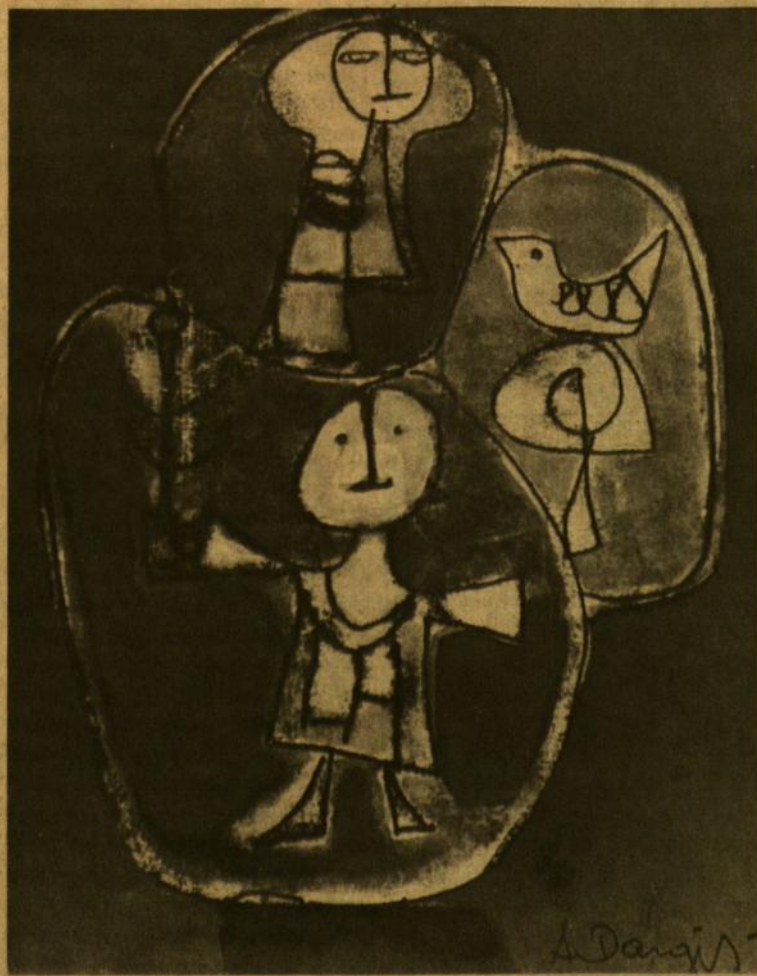
Ofs. tel. 586-3166; namų 381-3772
DR. PETRAS ŽLOBA
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
6745 West 63rd Street
Val.: pirm., antr., ketv. ir penkt. 2-7; šeštadieniais pagal susitarimą.

Laiškas iš perkaitinto pavėsio

JURGIS JANKUS

Mielas Kazy,

Nežinau, kaip Tau sekasi ten Europoje, bet mes Rochesteryje baigiam ne tik išdžiūti, bet ir sudžiūti. Trečias mėnuo, kai neturėjom lietaus ir nė vienos dienos be saulutės. Viena gerai — jau antras mėnuo nereikia apie namus pievūčių pjauti. Kurį laiką dar dobiliukai žybojo, bet dabar jau ir tie rusta. Kai vaikštai, žolė po kojų žvagžda. Galima būtų lieti, bet kad mūsų mieste vanduo bus greitai brangesnis už degtinę. Ir dabar per metus už vandenį išieina daugiau, negu už gerimus, įskaitant ir vyną, ir šermukšninę, kurios geriems bičiuliams po kokį galionėlį vis sumaišau. Tai laistom tik tą, ką būtinai reikia: daržoves ir gėles. Kotryna per žiemą priaugino muškatalių (taip juos mama vadino, tai kuo tas žodis prastesnis už geranius, geranijus ar net geranijumus). Jie, kasdien palais-tomi, gaisru dega parudusios pievutės pakraščiais. Atrodo, kad žmogus tėra vienintelis šios žemės padaras, sugebąs manipuluoti gamta. Ar jis tikrai yra darviniškos evoliucijos padaras, kas žino, bet kad tik jis vienas šioje žemėje tesugeba daryti visokias evoliucijas ir revoliucijas, niekam nė į galvą nebeatėitų ginčyti, o man, Kazy, besėdinčiam pavėsyje, ateina galvoni visiškai nemoksliska mintis, kad žmogus šioje žemėje yra tik prikludėlis. Jis čia kuria visokias evoliucijas, o pats gimdamas neatšinėja jokio egzistencijai reikalingo įrankio. Visi kiti atsineša įrankius su savim, su jais amžių nu gyvena, nieko nauja neprasimanydami, o žmogus viską turi pasidaryti. Ir pasidaro. Ir dar kaip! Ir dar kiek! Prisidaro to, kas būtina išlikti gyvam, ir dar daugybę to, kas iš-eina toli anapus gyvybės išlaikymo plotmės. Kad ir tas Tavo redaguojamas savaitraštis, ar ir tas šiemetinis didžiulis lietuvių susibėgimas į Torontą. Padėjęs į šalį rašoma įproso gabalą (egzistencijai irgi nereikalingą), panorau su Tavim pasišnekti apie Torontą, kurio gatvės nuo pat pradžios nebuvo girdėjusios tiek žmonių lietuviškai šnekant, kaip šiemet. Važiudamas tramvajum ar požeminiu, kartais nebesusi-gaudydavai, kur esąs. Nemėgančiam Lietuva sapnavosi. Ir tie žmonės čia buvo suvažiavę ne duonos įieškoti, bet ko nors kito, ranka nepaliečiamo ir žodžiais šunkiai aptariamo. Susirinko įieškoti to, ko joks kitas žemės padaras neieško. Ir aš pats buvau nulėkęs. Neilgam išlėkti gaila laiko, kuris taip negailestingai traukiasi. Nulėkėm pažiu-rėti tik sporto užbaigtuvių ir svarbiausia — Dainų šventės. Kai perskaičiau vieną kitą aprašymą tos didingos dienos, kurios Tu, būdamas užjūriuose, negalėjai matyti, šokau rašyti, ką pats mačiau, nes iš aprašymų pamatys ne visiškai tą patį. Ten rasi ne tuos dirigentus, kurie iš tikrųjų dirigavo, ne tą išpūdį, kurį kai kurie klausantieji paliko, rasi net ne tas didžiules vėliavas, tarp kurių nedidukas (reikėjo bent ketvertą kartų didesnis) Vytis kabojo, pagaliau užtiksi, kad eisenai į senąją rotušę tesu-sirinko vos keletas šimtų žmoge-lių. Skačiau ir niekaip negalėjau suprasti, kaip tie keli šimteliai galėjo išsitiesti bent kilometro ilgumo eiseną ir sausakimšai pripildyti ne taip jau mažytę aikštelę prieš senąją rotušę. O ir jų giedamas Tautos himnas tarp dan-goraižių nuskambėjo daug didesniu pilnumu, negu menkos akus-tikos salėje Dainų šventės metu. Norėjau parašyti apie daug ką,

Alfonsas Dargis

Kompozicija (aliejus)

ypač apie žmogaus mėginimą įsi-gyventi į tą buvimo plotmę, kuri yra daug aukščiau kasdieninės duonos, aukščiau lizdo sukimo, net aukščiau giminės išlaikymo instinkto, kuris yra siekimo viršūnė visiems kitiems šios žemės padarams. Norėjau, bet gal tingo, o gal įkaitusio (nors ir eg-lės pavėsyje) oro padiktuotas nusprendžiau palikti nelieštą. Juk Toronte buvo tiek Tavo bičiulių, kurie gyvu žodžiu viską Tau apvartys iš visų pusių ir kiekvienas dar iš savęs pridės. Tik laikyk ausis pastatęs, ir sužinosi viską, kas buvo ir kas dar tik spėjama buvus. Aš nuo tos stulbinančios grandiozinės masės noriu nukrypti į vieną žmogų, kuris didesnę savo laiko dalį praleidžia rūsy, yra toli anapus visiems kitiems žemės padarams bendrų išsilai-kymo būtinybių.

Spaudoje buvo viena kita ži-nutė, kad dail. Alfonsas Dargis šį pavasarį muforkiniame Rochesteryje buvo surengęs apžvalgi-nę meno parodą. Iš tikrųjų, ka-žin ar būtų galima ją tokia pava-dinti. Jis vargu ar net begalė-tikrą apžvalginę surengti. Ap-žvalginėje juk turėtų būti paro-dytas visas dailininko kūrybos ke-lias, nes ir patys paveikslai tu-rėtų būti tokiu planu išdėstyti, o čia to nebuvo. Ir turbūt negalė-jų būti. Kaip surinks visokių lai-kotarpių paveikslus, kurie yra iš-sivaikščioję po visokius žmones ir visokius kraštus. O tu paveikslų būta. City East savaitraščio me-no kritikės Candance O'Connor teigimu, nuo 1951 metų (tada Dargis apsigyveno Rochesteryje) jis jau yra pardavęs apie 1000 paveikslų. Kad ir iš tų kelerių metų tapybos darbu, kai po gra-fikos jis ėmė tapyti grynai ab-straktinius, parodoje nebuvo ma-tyti nė vieno, nes ir jis pats tur-būt nė vieno nebeturi, o tame laikotarpyje yra nutapęs nuo-stabių darbų, kurių vienas kitas pateko pas tada dar nelabai ant stiprių kojų stovinčius lietuvius, o visus kitus išsinešiojo amerikie-čiai. Kur tu juos dabar besuga-dysi. Tad ir šioje parodoje dau-gumas darbų buvo visiškai nau-jų, bet buvo vienas kitas ir bent poros dešimtmečių senumo. Jų tarpe rimtas bulius (spalvota gra-fika 1957 metais Texase premi-juotas ir berods nupirkta į Texa-so universiteto rinkinį), išpūdin-gas daugiaspalvės grafikos Ru-duo, labai retas paveikslas su vardu. Dargis daugumą savo pa-veikslų pavadina kompozicijom. Ne todėl, kad jam trūktų var-

dy, bet tą kūrybinio proceso dalį jis tyčia palieka žiūrovui. Daug dėmesio patraukė prieš kokius metus sukurtas didelis spalvotos grafikos darbas Pasaulio sukūri-mo triptikas. Parodoje turėjo tris komplektus, ir visi tuoj išėjo. Vie-nas net į Virginiją, į kažin kuo-kio kolektooriaus rinkinį. Tenai, rodos, išėjo ir vamzdelininkas šalia bažnyčios (Mažeikių?), ku-rį New Yorke esą žiūrėjusi vie-na daktarė, bet galutinai nega-lėjusi apsispręsti, o dabar tas tik-rai puikus darbas buvo pagautas, vos parodą atidarius, ir net už dvigubai didesnę kainą, negu bu-vo siūloma New Yorke. Apkri-tai, Kazy, iš tos parodos į patį Rochestery ir į kitus Amerikos pa-kraščius išėjo trisdešimt paveikslų, ir aš tikrai negaliu suprasti, kad šio krašto meno centre New Yorke gyveną lietuviai praėjusi rudenį teistengė paimiti vos vieną paveiksluką. Vėliau, būdamas New Yorke, nejučia paklausinė-jau vieno kito pažįstamo, kaip čia atsitiko, kad tokio kultūringo miesto lietuviai taip negailestin-gai pastūmė į šalį Dargį, ir išgir-dau labai paprastą atsakymą: "Kad jis nieko lietuviško neat-vežė. Nei berželių, nei pakelės kryžių, nei gubų gelsvuose lau-kuose". O tuo tarpu ta jau aukš-čiau paminėta Candance O'Con-

Dailininkas Alfonsas Dargis

Nuotr. Jurgio Jankaus

nor rašo: "Kai sėdi ir klausai Dargio pasakojimų apie Rytų Eu-ropą ir jo gimtąją Lietuvą, valan-dėlei užmiršti, kad jis yra pla-čiai žinomas ir pripažintas dai-lininkas, kurio tapybos ir grafi-kos darbus turi Moderniojo me-no muziejus New Yorke, Wa-shingtono tautinė biblioteka ir daugelis kitų meno muziejų.

"Šioje parodoje galima pamaty-ti, kas džiugino lankytojus ir vei-kė kritikus, kurie jam skyrė to-kias premijas, kaip Lillian Fair-child Memorial Award of the University of Rochester or the Juror's Show Award at the Me-morial Art Gallery.

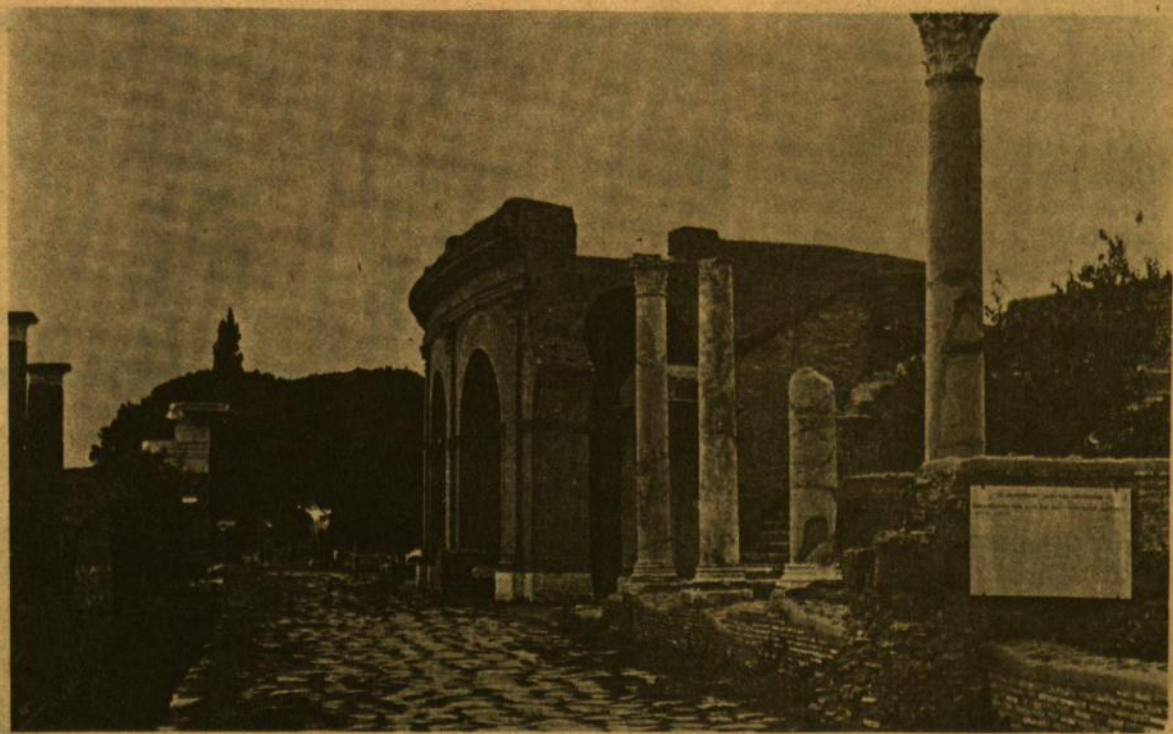
"Siemet yra daug paveikslų to stiliaus, kuris paprastai vadinamas abstraktiniu ekspresionizmu. Juose jis kuria didelius, stiprius vaizdus — jaučiam, moteris su vaikais, saulė, suponuojančią Af-rikos ar neolitinius šaltinius. Juo-se galima išžiūrėti stiliaus ir iš-raiškos pakitimų, nuo jo anks-tesniųjų paveikslų. Seniau vyrau-davo monolitiniai elementai, la-bai artimi siurrealizmui, dabar jo formos ir linijos yra net dar stip-resnės, trykštančios didesniu ga-lingumu.

"Kartais jis moka būti pilnas žaismo ir humoro. Pvz. vienam paveiksle žmogus stovi ant gal-vos su įrašu: I like it this way. Tai lyg sakytų: Aš savo pasie-kiau, ir kas jums darbo, ką aš darau.

"Bet vis tiek esminis dalykas jo darbuose nepakitė. Juose bu-vo ir tebėra tas tikrai vertingas beveik naivus paprastumas.

"Dargis taip nori, taip ir kuria. Jis nepakenčia tu realistių, kurie tik kopijuoja daiktus. Tokius dar-bus jis vadina kūrybinio bankro-tu".

Parodos proga Dargis buvo pakviestas ir į vieną iš Rocheste-rio televizijų. Čia kamantinėja-mas apie stilių, kūrybines idėjas ir klausinėjamas kaip, kodėl, kam?, jis labai aiškiai ir papras-tai išdėstė, kad menininkas turi būti kaip vaikas. Ir kaip vaikas dar tokio amžiaus, kada jam ne-rūpi, ką kiti apie jo darbus pasa-kys. Jis piešia, lipdo, pasakoja, kaip jam į galvą ateina, kaip vis-ką savo vaizduotėje mato. Vė-liau jau kiti pradeda diktuoti kaip galima ir kaip ne. Ir negali-ma todėl, kad gamtoje ne taip. Vaikas gali nupiešti gėlę raudonais lapais ir žaiztais žiedais, gali nupiešti namą mažytį, o žmogų kelis kartus didesnį, nes taip jis savo vaizduotėje mato, bet suau-gusiam to nebegalima, kad apli-inkoje to nėra. Ir daugelis daili-ninkų gal norėtų piešti, kas į gal-vą ateina, bet nedrįsta, nes ką ki-ti pasakys. O Dargis piešia, kaip jis pats nori, ne kaip nuojorkie-čiai ar kas kitas diktuoja. Ir Čiur-lionis juk piešė, kaip vaizdai jam

Antikinė Ostija prie Tiberio deltos, Italijoje

Iš kelionės užrašų

KAZYS BRADŪNAS

SAULĖLEIDIS ROMOJE

*Pilnas oras kregždžių,
Ir istorijos amžino gausmo,
Kurį širdimi girdžiu
Be nerimo, be skausmo.*

*Padėk man ranką ant peties,
Kol vakaras dar nesutemo
Anapus metų ir mirties
Ir šiaupus didelio gyvenimo.*

OSTIA ANTICA

*Akmeniniam Ostijos grindinyje
Romėnišką ratų vėžę,
Kolonos saulėtą pusę
Perbėgo driežas,
Pavėsio šone
Laiką pralenkė sraigės —
Istorijos puslapis baigė.*

*Sėskim ant marmuro nuolaužos —
Puiki vieta patikrinti
Kelionės tvarkaraštį.*

galvoje klostėsi, užtat savo am-žiaus šviesulių buvo atstumtas. Ne tik atstumtas, net sifilitiku, pasimaišiusiu apšauktas. O atim-kim iš Čiurlionio visus tuos pa-veikslus, kurie nesutampa su re-alybe, visus tuos, kurie paimiti iš tos kitos mums nematomos plot-mės, kuri ir Tave, Kazy, kartais gasdina, kas iš jo beliks. Niekas. Nulis. Kas iš jo būtų buvę, jeigu nebūtų turėjęs drąsos perkelti į mums matomas drobes tas erdves, po kuriais jis pats pluoja. Juk jis dirbo ir bijojo, kad protingi žmo-nės iš jo darbų juoksis. Ir juokė-si. Taip buvo tada. Dabar kiek kitaip. Ir Dargiui nebereikia bijo-ti, kad iš jo darbų juoksis. Bent

nereikia bijoti, kad daugumas juoksis ir peiks, kad jis mato ne tą patį, ką mato kiti.

Aną dieną mačiau porą darbų, jau po parodos uždarymo atsiradusių. Juose Dargis tas pats su nuostabiai išreikštu spalvų ba-lansu ir taupia linija labai taik-liai gulančia į viso paveiklo har-moniją, bet kartu ir kitoks. Sma-gesnis ir spalvingesnis, tik ne aki-rėžiančiu spalvingumu, o tokiu dainuote dainuojančiu. Žiūrėjau, žiūrėjau, Kazy, ir nejučia atėjo mintis, ar tai nebus gerai įver-tintos parodos, vis pasikartojan-čio pripažinimo rezultatas. Ir la-bai gražus rezultatas.

Kultūrinio pobūdžio politiniai svarstymai

(Atkelta iš 2 pusl.)

jo pradėti nuo pradžios, kuri yra pati sunkiausia. Demokratija ją pergyveno ir netrukus žlugo dėl politinių partijų kaltės. Šią kaltę ir šiuo metu bandomė slėpti, istorinius įvykius iškreipti ir poli-tinį lūžį nutylėti. Taip daro ir straipsnio autorius, tardamas: "Politinė vertybė... kad seimo atstovai vieni kitų neišvaikė". Galima pakęsti istorinių įvykių savišką aiškinimą, bet sunku su-sigventi su įvykio paneigimu, būtent, politinio lūžio 1926.XII.17 nutylėjimu, kai partijos dalyvavo kitų partijų išvaikyme ir demo-kratijos palaidojime.

Autoriaus tylos esu verčiamas paminėti kelis būdingus lūžio bruožus. Po minėto perversmo laikinosios karo valdžios vardu mjr. P. Plechavičius pasiūlė A. Smetonai "stoti į priešą, kaip valstybės vadui", 1917. XII. 17

A. Smetona atsakė: "... pasiryžau priimti uždedamą man šią svar-bią naštą ir, pasiėmęs valstybės vado pareigas, eiti jas tol, kol pati tauta, teisėtu keliu pašaukta, iš-ves iš susidariusios padėties".

Norėčiau paklausti straipsnio autorius, mėgstantį rašyti apie lietuvių tautos sugebėjimus, ar ji sulaukė pašaukimo demokratiš-ku būdu spręsti savo likimą?

Autorius didžiu pasididžiavi-mu rašo: "Ypatinę vaidmenį šiuo sintetiniam uždavinyje reikia pripažinti krikščionių de-mokratų blokui". Šio teiginio ne-neigiu. Pradžioje, ir daugumą Steigiamajame seime turėdamas, leido sudaryti vyriausybę kitos partijos asmeniui, o vėliau nepartiniam net tris vyriausy-bes. Po to sekė jau kitas laiko-tarpis, kai patys krikščionys de-mokratai per nepilnus dvejus metus sudarinėjo net tris vyriausybes ir po viso to pralaimėjo

— VENECIJĄ PALIEKANT

*Tegu dievai ten su Dievu
Dar ginčijas prieš Tizianą,
O aš Venecijos laivu
Plaučiu, kur barbarai gyvena,*

*Moką tik medžio žievėje
Išpjauti savo vardo randą,
Į viršų šoka žuvis
Ir nieko erdvėje neranda.*

— GELĖ ANT SARKOFAGO VIENOJE

*Haaburgų grabų ankštam rūsy
Sutelpa imperija visa,
Ir gyva gelė ant juodo vario
Ašaroja požemių rasa.*

*Kas ją atnešė? Kokie prisiminimai
Atvedė mirties talu trapiu?
Atėjau ir aš be niekur nieko
Ir gelės verčiu.*

— PRIEŠ MICHELANGELO DOVYDĄ

*Prieš stebulę sustojau,
Neatplešdam akies.
Aš daug kuo lig šiol abejoju,
O Dovydu tikiu.*

*Tūk akimirklų susivaldyk —
Ir judėsiu jauni, staigiu
Įsiūbuoli taiklių mėtųkle —
Aš Dovydu tikiu.*

rinkimus.

Reikia priminti ir kitą krikščio-nių demokratų "ypatingą vaid-menį", kai 1926.XII.19 suaukta-sis Seimas 38 balsais A. Smetoną išrinko respublikos prezidentu, nors 1922 m. konstitucijos 41 str. pasakyta, kad respublikos prezi-dentas laikomas išrinktu, gavęs absoliutinę balsų daugumą. A. Smetoną išrenkant, Seime daly-vavo tik 42 atstovai iš bendro skaičiaus 85. Po rinkimų sekė A. Smetonos priesaika konstitucijai. "Rytas" XII. 20 laidoje pateikė šį krikščionių demokratų vaidmens aprašymą: "Atst. M. Krupavičiui sveikinant išrinktąjį prezidentą ir linkint jam Dievo pagalbos, stiprybės, ištermės ir, išties jam ranką, ministeris pirminin-kas prof. A. Voldemaras juodvie-jų draugiškai suglaustas rankas suspaudė sava ranka, lyg sim-boliškai jungdamas didžiajam tėvynės darbu jį asmenyse tau-tininkų ir krikščionių demokratų visuomenės, lyg suburdamas tas dvi tautiškasias krašto jėgas į vieną pasiryžimą, kas taip gra-žiai jau įvyko, ir esame tikri - truks ir toliau didžiausiai Lietu-vos gerovei ir josios laisvei".

Laisvei? Tokia buvo naujojo politinio tarpsnio pradžia, pažei-dus 1922 m. konstituciją ir per-bloškus seimokratinę valdžią. Viso to nebūtų buvę, jei demo-kartinė partija nebūtų įsivėlusį politinį lūžį ir sutrukdžiusi de-mokratinį lietuvių tautos auklė-jimąsi.

Nuoklyda nuo tikrovės Kun. V. Bagdanavičius labai mėgsta žodį "realybė", dažnai jį blokuojamas kur tos "realybės" nereikia. Jis mini "sintezės realu-mą" nesijungti į kitas siste-

(Nukelta į 4 pusl.)

A. LANDSBERGIS

Ar atrasim arlekiną Švedijoje? Pačią pirmąją dieną Stockholmo parke užsimezga pokalbis su draugiška miestiete, nutūpusia ant mudvių suolo su pirkinių maišeliais. Staiga, paaiškėja, kad ji tolima Augusto Strindbergo giminaitė! Parkas susverdi, pasigirsta muzika. Ar tai likimo ženklas? Ar visas Stockholmas bus pilnas Strindbergo anūku, posūnių, visokiųjų vandenų nuo strindbergiško kiselio kaip čekų rašytojo Hrabala'o novelėje "Kafkorium", kurioje visa Praha knibžda Kafkos giminėmis ir pažįstamais? Gaila, ne. Strindbergo giminaitė dar sykį nusišluosto. Prakaitą nuo savo plataus veido, kuriame slypi jos garbiajam giminaičiui giminingi bruožai — stockholmiečiai nepratę prie staigiai pasirodžiusios saulės — ir nueina. Per visą savaitę Stockholme nebepasirodo nė vienas teatris kaip likimo ženklas.

Pabėgę nuo P.E.N. kongreso darbų, plaukiame laivu į Drotningholmą, kur beveikia vienintelis pasaulyje niekad neatsitaisytas 18-to šimtmečio teatras. Pakrantėse granitas ir pušys. Ar tuo pat vandens keliu į Drotningholmo operos teatrą vyko Švedijos karalius Gustavas III-is su svarbia menine misija? (Jis teatre buvo nužudytas, kad Verdi galėtų parašyti savo "Kaukių balio").

Išlipus iš laivo, atsiveria pastoralinė idilija. Pseudoklasiškos statulos nuduoda nematančios praelvių; vietiniai ekskursantai meniškai išsibarstę daugiaspalviais apdarais sodrioje žalumoje. Patsai teatras, rokokinio kremo tortas, atrodo atkeltas tiesiai iš Prancūzijos Versalio.

Viduje teatrinis principas pasireiškia architektūroje. Nudažytas ir paaukuotas medis nuduoda marmurą ir auksą. Deja, sezonas dar nepradėjęs, ir lankytojai turi pasitenkinti pora solistų, dainuojančių ištraukas iš operų. Kaip ir orkestro nariai ar bilietų pardavėjos, jie apsirėngę 18-to šimtmečio drabužiais.

Koncertui pasibaigus, dar sykį išelinu į jau ištuštėjusią salę. Kokia ypatinga tuščios scenos poezija! Ji nepaprastai gili, dekoracijos rikiuojasi perspektyvon iš abiejų šonų. Italo Donato Stopani sudėtingas ir išradingas scenos mechanizmas puikiai tebeveikia. Scenoje tebetiriantis mechanikas, matyt, pastebi mano nuosirdų dėmesį ir man vienam pademonstruoja "graustinį" (akmenys dėžėje) ir "vėją" (brezentą ištemptą ant medinio rato). Griaudžiant ir audrai siaučiant, tuščia scena prabėga nematomas arlekinas.

Jo pėdsakais pasukame į Daniją, kur pagaliau ji atrandame gėlynais girtame Tivoli parke. Triukšminga, mišri publika nekantriai laukia atsiveriančios uždangos virš tradicinės Tivolio pantomimos "Arlekinų kerštas". Čia prisimena istorinis arlekinas kelias. Italijos Commedia dell'arte komediantai emigravo į Prancūziją, kur jie nustoję kalbėti (gal čia Ludvikas XIV prikišo pirštus), o iš ten pasuko į Angliją. Ten arlekinas ir jo bendrininkai jau gerokai skyrėsi nuo savo protėvių Italijoje. Angliškas "dumb show" pakeitė ankstyvosios "Commedia" improvizaciją ir išradinumą iliuzionistiniais baroko triukais. Veikėjai neteko savo aštrumo, gaivališkumo, tapo susaldinti. Tai tokią arlekiną šeimą italas Casorti atvežė į Daniją, kur ji išsilaikė iki šiandienos. Visur kitur ji išmirė.

Uždanga pakyla, suklunka šimtas vaikų ir laimingais žvilgsniais pasikeičia dar daugiau suaugusių. Pantomimos turinys labai pažįstamas, išsilaikęs dar iš 16-to šimtmečio Neapolio ir Venecijos. Arlekinas myli Kolombiną, bet jos tėvas, padedamas tarno, stengiasi juos išskirti. Vel-

Teatriniai laišakai iš Europos

Arlekinų pėdsakais Stockholme ir Kopenhagoje

tuil Arlekinas ne tik miklus ir šmaikštus — jis sugeba ir magiškai naudotis. Jo pergalė visuotinė. Vaidyba profesionali, kokios nelauktumei "luna-parke". Bet Tivolyje viskas stilinga. Seni pantomimos repertuaro epizodai atliekami su šokėjšku grakštumu. Pasigendi tikrai originaliosios arlekinados nelauktų posūkių, gaivalingumo. Kaip ir Drotningholmo operos teatras, Tivolio pantomima yra teatrinis muziejus.

Žodis "muziejus" vis dėlto ne visai tikslus, aprašant Tivolio pantomimą. Jos įdomiausia dalis yra publika, kuri dalyvauja spektaklyje su ypatingu entuziazmu. "Pierrot, pasakyk ką nors!" šaukia vaikai, pantomimai pasibaigus. Pierrot liepia jiems šaukti "valio"! Mano dešinėje, danų poetas Jorgen Sonne, gimęs ir augęs Kopenhagoje, prisimena savo vaikystės apsilankymus Tivoli parke, pantomimos spektaklius, ir ima šaukti drauge su vaikais. Mano kairėje, turkų "gastarbiterių" šeima — vyras, žmona, du vaikai. Jie vos tesusikalba daniškai, bet pantomimos kalba jiems suprantama. Jie kvatojasi, ploja ir arlekinas ižengia į jų atsiminimus ir sapnus.

Arlekinas pradingsta už uždangos. Stockholme pasilikęs poetas ir mimas Arkadijus Vinokuras kalba į švedus savo Lietuvoje puoselėta pantomimos kalba. Kopenhagoje neseniai atsidūręs rusas disidentas Boris Weil, ilgai lageryje gyvenęs lietuvių barake, nuleidžia rankas. Rusijoje, prieš suėmimą, jis buvo marionetinis, kas, bet Danijoje jis nebegali išlėli užsidirbti duonos. Pasirodo, kad Vakaruose marionetiniai ne tik manipuliuoja lėles, bet ir jas turi patys pasigaminti.

Baigminė scena: Nuošalioje Kopenhagos gatvėje — vyras ir moteris. Jo žingsniai sulėtėja, ji stve-

Malonus kvietimas Tivolin Kopenhagoje...

ria jo ranką. Dabar, iš arti, jų pagalbos, gydytojų. Jis pasirodė sutikti savo likimą toli nuo namų, nuošalioje Kopenhagos gatvėje. Nei vienas jų neištarrė nė žodžio. Ju vėlai virsta Bali teatro kaukėmis; juodvių judesiai primena ritualinį šoki...

Teatras? Ką jis turi bendro su gyvenimu?

gruoblėtas stilius, atmieštas grau-džiū pesimizmą ir kartėliu tiems, kurie kokių nors būdu trukdė Kaributo režisūrinės aspiracijos. Jau pats pirmas sakinytis yra perdėm sielvartingas: "Nežinau, kam ir kokiems tikslams atkeliavau į šį vargo ir nelaimių kupiną pasaulį". Tai atsitiko Kinderių kaime, Šimonių vals., Panevėžio apskr., prieš pat Kalėdas 1909 metais. Joks kūdikis nežino savo gimimo prasmės. Žino tik motina, trokšianti, kad naujagimis būtų sveikas ir taptų doru žmogumi.

Iš memuarų matoma, kad autorius gyveno ir tebegyvena dorą, veržlų ir spalvingą gyvenimą. Scena buvo jo didžioji meilė. Jaunystėje vaidino kaimo klotimuose, organizavo spektaklius, kovojo dėl teatro saviveiklos teisės. Antai, pirmas vaidinimas Kinderių kaime turėjo būti slapstas, nes vyko 1926 metų perversmo dienomis ir policija draudė. "Tai buvo gyvenimo ironija: seniau reikėjo slėptis nuo caro žandarų, dabar nuo savo lietuvių". Net ir Vytauto Didžiojo metais (1930) vaidintojas Juozas važiavo į Panevėžį pas patį komentatorių išprašyti leidimo Pajarsko dantį suvaizdinti jau paruoštas nusako nelankstus, kalbiškai komedijas "Kuščių žentą", ir

Kultūrinio pobūdžio politiniai svarstymai

(Atkelta iš 3 pusl.)

mas, būtent komunizmą ar nacionalsocializmą. Tai vėl prisimena "Lietuvos politinės realybės neišdavimą", "seimų sužiestą valstybinės vienybės realybę", "politinę realybę" ir t.t., bet nepateikia šių tikrovų aptarties.

Autorius blogiau nutinka, kai ima aiškinti tikrovę ir ją sutapatinti su neįmanoma apimtimi, vyksmu bei tapsmu: "Lietuvių tauta nenuėjo nei su komunizmu, nei nacionalsocializmu, nesudarydama nė su viena ar kita puse sąjungos, nukreiptos vieng prieš kitą".

Lietuvių tauta savo noru negalėjo įsijungti rytinėje ar vakarinėje pasaulėžiūrinėje santvarkoje, nes abi buvo priešiškos ne tik jos laisvei, bet ir savaimingumui. Net valdžios peršamas tolimas fašizmas nerado stipraus atgarsio.

Kai Sovietų Sąjunga sudarė nepuolimo sutartį su Vokietija, Lietuvai teliko naudotis nešališku mo lieptu. Dėl jo tikslingumo galime būti įvairių nuomonių.

Autorius rašo: "nenuėjo su komunizmu ar nacionalsocializmu" ir "nesudarė sąjungos". Kalbama apie lietuvių tautą, bet turi galvoje vyriausybę. Kitoje vietoje jau šnekama kiek ryškiau: "Tautininkų vyriausybė nenuėjo nei su komunizmu, nei su nacizmu kaip tik dėl to, kad instinktyviai suvokė, jog seimų sužiesta valstybinė vienybė buvo reali". Čia jau tautos sąvoka pakeičiama tautininkų vyriausybę, kurią lydėjo seimų išugdyta vienybė. Jei čia įterpsime, kad dvi paskutinės vyriausybės nebebuvo vien tautininkų, gausime visišką atslėjimą nuo "realumo sintezės" ir turėsime neišnarpiojamą minties raizginį.

Nors straipsnio autorius nemėgsta humoro ir tuo labiau pašaipos, bet jo teigimas: "... tautininkų valdžia gynė Lietuvos politinę realybę, tarsi paskutinis Mohikanas ar Margeris, kuris ryžosi verčiau žūti, negu save išduoti", visai atslėjęs nuo tikrovės, prašosi net sarkazmo.

Rankų iškėlimas nėra kova.

"Ka pasėsi, tą ir pjausi".

Klojimuose įsigyta vaidybinių praktišką Kaributo perkėlė į Kaurą. 1938 m. išlaikė egzaminus į J. Miltinio vadovaujamą dramos studiją. Vėliau įstojo į Valstybinio teatro dramos studiją. Atkreipęs dėmesį, buvo priimtas etatinis aktorius — bendradarbiu. Tačiau neaišku, kodėl Dauguvietis ir direktorius Grybaskas "tada uždraudė apie tai pasakoti kitiems studentams?"

Užėjus karui, reikėjo trauktis iš Lietuvos. Kaributas apie tai užsimena su jam būdinga patetika: "Likimas negailestingai sukūriais išrovė iš gimtojo lizdo ir perkėlė į svetimas žemes. Blaškė visokios nesekmės, bet su lietuvišku teatru neišskyrė. Tvirtai aš jo laikiausiai, nors priešų nestigo".

Tai tiesa, Kaributo teatrinio vargo keliuose priešų, tiksliau pasakius, varžovų, niekad nestigo. Tai parodo tolimasis albumo tekstas. Stambesnė veikla iš-eivijos scenoje jis pradėjo, atvykęs į Rochesterį, N. Y. Po skaudžios auto avarijos (važiujant gastroliuoti su vaidinimu), pagijęs ir pavišėjęs Floridoje, jis persikėlė į Los Angeles miestą. Čia ėmė reikštis scenoje: organizuodamas, vaidindamas, taip pat su jaunimu statydamas spektaklius. Taip nuo 1954 metų.

Ypaš pirmas dešimtmetis Kalifornijoje buvo aktyvus. 1954 m. pastatė Br. Zdanavičiaus "Kazimieras — Lietuvos karalaitis" ir Fuldos komediją "Mokyklos draugai". Tais pačiais metais spalio mėn. Los Angeles dramos mėgė-

Kas gi buvo tas paskutinis Mohikanas ir kur "Margerio, kuris ryžosi verčiau žūti, negu save išduoti"? Ne tik aš, bet ir skaitytojai pageidauja, kad straipsnio autorius paryškintų naują Margerio atradimą 1940 m. Lietuvos istorijoje. Margerio dvasia, prabilk!

Čia nenoriu ką pulti ar ginti, kaltinti ar teisinti, bet tik apsiginti nuo straipsnio autoriaus peršamų istorinių šmėklų, nes vargu jis galės varžytis šioje "kūryboje" su Maskvos pakaustytais nepriklausomos Lietuvos istorijos žaltotojais.

Visai pritariu straipsnio autoriaus teigimui: "Katalikybė turi labai gerus gyvenimo principus, metafiziškai pagrįstus; bet didelė spraga tarp jų ir pritaikymo gyvenimo reikalams. Dėl tos priežasties katalikiška visuomenė kenčia socialiai ir politiškai. Jų socialinius ir politinius dalykus tvarko klaidingas vadovavimas arba niekas netvarko".

Tai didžios svarbos reikalas, bet netelpantis į šios temos rėmus. Didį padėką kun. V. Bagdanavičiui už pašnekinimą ir progą paryškinti jo kai kurias mintis, besiekiant tik istorinės tiesos.

MARQUETTE PHOTO SUPPLY

REIKMENYS FOTOGRAFAMS IR MĖGĖJAMS

Daug sutaupysite, pirkdami mūsų reikmenis. Pasinaudokite patogių planų atidedant pasirinktus reikmenis ypatingai progai! Pilnai užbaigtų foto nuotraukų aptarnavimas. Atidaryta pirmą ir ketvirtą vakarais iki 9 val.

3314 West 63rd Street
Tel. — Prospect 6-8998

WAGNER and SONS

TYPEWRITERS, ADDING MACHINES AND CHECKWRITERS.

Nuomoja, Parduoda, Taiso Virš 50 metų patikimas jums aptarnavimas.

Phone — 581-4111
5610 S. Pulaski Rd., Chicago

A. TVERAS

LAIKRODŽIAI IR BRANGENYBES Pardavimas ir Taisyimas

2646 W. 69th Street — Tel. RE 7-1941

EKSKURSIJOS Į LIETUVĄ

IS BOSTONO IR NEW YORKO

DAR YRA VIETŲ ŠIOSE GRUPĖSE:

Vienos savaitės	Rugsėjo 17	— \$845.00	Rugsėjo 22	— \$845.00
Dviejų savaitių	rugpjūčio 6	— \$1245.00	rugpjūčio 13	— \$1195.00
	gruodžio 2	— \$1045.00		

Visos grupės aplankys Kauną ir Trakus. Prie šių grupių galima jungtis iš VISŲ AMERIKOS IR KANADOS MIESTŲ su papildomu mokesčiu New York'e.

GRUPĖSE VIETŲ SKAICIUS RIBOTAS — PATARTINA REGISTRUOTIS KUO ANKSČIAU.

Smulkesnių žinių ir registracijos reikalu kreipkitės į:

TRANS-ATLANTIC TRAVEL SERVICE, INC.

393 West Broadway, P. O. Box 116

South Boston, Ma. 02127, Tel. (617) 268-8764

Istaigai vadovauja: Aldona Adomoniė ir Alina Rudžionienė

Prices are based on double occupancy and are subject to changes and/or Government approval.

MES STENGIAMĖS DUOTI LIETUVIAMS GERIAUSIĄ PATARNAVIMĄ ir GERIAUSIAS PIRKIMO SĄLYGAS.

ISIGYKITE LABAI PATVARIĄ IR EKONOMIŠKĄ SUSISIEKIMI PRIEMONĘ.

Naujas 1978 m. Plymouth HORIZON — labai ekonomiškas, 4 cilindrinis, su galionu 38 mylias

Kaina nuo — \$3,950.00

1978 m. CHRYSLER kaina nuo \$4,700.00

Patikrinkite kainas pas kitus pardavėjus ir grįžkite pas mus ir įsitikinsite, kad pas mus mažiausias kainos.

Turime jaunuoliams mašinų: Cadillac, Buick, Pontiac, Oldsmobile ir kitų, TAIPGI IMPORTUOTŲ, ĮVAIRIŲ KAINŲ, pradedant nuo \$100.00. Mūsų dirbtuvėse prityrę mechanikai patalys karoseriją, (body), sparnus (fenders) ir sureguliuos motorą.

BALZEKAS MOTORS, 4030 S. Archer VI 1515

Seniausias automobilių pardavėjas Chicagoje, gerbiamas virš 60 m.

PLYMOUTH — VOLARE — CHRYSLER — ARROW

MŪSŲ KALBA

Dalyviniai prieveiksmai

Viena "Mūsų kalbos" skaitytoja rašo: tiek mūsų, tiek dabar Lietuvos spaudoj skaitau: Ji žiūrėjo *pažuokiančiai, įtariančiai, žinančiai, kaltinančiai*, bet taip pat Ji atsiduso *kaltinamai*, jis kalbėjo *įtikinamai*. Kuri forma, Jūsų nuomone, yra teiktina? Teiktinos abi formos, ir štai dėl ko.

Prieveiksmai mūsų kalboje yra sudaromi tiek iš veikiamųjų, tiek iš neveikiamųjų dalyvių. Tad pagal dalyvių vartojimą taip pat dvejopai vartojami ir iš jų sudaryti prieveiksmai.

Štai keli būdingesni veikiamųjų dalyvių ir jų kilmės prieveiksminių vartojimo atvejai: *netikęs elgėsi* — *netikusiai* pasielgė; *nevykęs darbas* — *jis nevykusiai dirba*; *pasiutęs triukšmas* — *pasiutusiai* triukšmauja; *patrakęs skausmas* — *kojos šlaia patrakusiai*; *pašėlęs greitis* — *pašėjusiai* lekia, *pašėjusiai* šalta žiema; ti-

kės pasirinkimas — įkresk jam *tikusiai*; *vykęs* veikalo vertimas — *veikalus* išverstas. Ir t.t. Mūsų kalbai taip pat būdingi neveikiamieji dalyviai ir jų kilmės prieveiksmai, pvz.: *tai galimas* atsitikimas — *darykime galimai* geriau; *jo kalba visai įmanoma* — *jis kalbėjo visai įmanomai*; *tai įtariamai žmogus* — *pažiūrėjo įtariamai*; *neigiamas atsakymas* — *atsakė neigiamai*; *nesulaikomas juokas* — *jokėsi nesulaikomai*; *nesuprantamas pasakymas* — *pasakė nesuprantamai*; *nesuskaityta minia žmonių* — *nesuskaitytomai* daug žmonių; *nesutaikomas kivičias* — *nesutaikomai* kivičijasi; *tariamasis pavojus* — *tariamai* vėl grįžo ramybė. Ir t.t.

Turime taip pat atvejų, kai abi formos vartojamos lygiomis, pvz.: *jis prideramai elgiasi* ir *jis priderančiai* elgiasi.

Stasys Barzdukas

Alfonso Dargis

Kompozicija (aliejus)

Nauji leidiniai

● **LAISKAI LIETUVIAMS**, 1978 m. liepos - rugpjūčio mėn., Nr. 7. Religinės ir tautinės kultūros žurnalas. Leidžia lietuvių jėzuitai. Redaguoja Juozas Vaišnys, S.J. (ats. red.), Antanas Saulaitis, S.J., ir Anicetas Tamoliūnas, S.J. Administruoja A. Likanderienė. Redakcijos ir administracijos adresas: 2345 W. 56th Street, Chicago, IL 60636. Metinė prenumerata — 6 dol.

Numeris pradedamas Karl Rahner, S.J., poetiškai teologinėmis mintimis, o toliau duodamas premijotais Nijolės Gražulienės straipsnis, Ados Karvelytės eilėraštis, seselės Onos Mikalaitės raštas apie moteris Evangelijoje ir A. Saulaitio, S.J., straipsnis "Po išpažinties — pyragai". Apie Lietuvą amžių perspektyvoje rašo Jonas Miškinis, o Juozas Vaišnys tęsia savo kelionę apie Pacifiką. Gale nuolatini skiriami: Knygos, Seima, Kalba, Atgarsiai. Žurnalas papuoštas Kazio Daugėlos nuotraukomis.

● **PASAULIO LIETUVIS**, 1978 m. birželio mėn., Nr. 42/106. Leidinys Bendruomenės minčiai ir gyvenimui. Leidžia Pasaulio Lietuvių Bendruomenės Valdyba. Redaguoja Bronius Nainys, 6804 S. Maplewood Ave., Chicago, IL 60629. Administruoja Stasys Džugas, 7240 S. Mozart St., Chicago, ILL 60629. Metinė prenumerata 3 dol., oro paštu į kitus kraštus — 15 dol.

Šį kartą apščiui vietos skiriama artėjančiam V PLB seimui, jaunimo kongreso temai, plačiai bendruomeninės veiklos kronikai.

● **MOTERIS**, 1978 m. gegužės - birželio mėn., Nr. 3. Lietuvių moterų žurnalas. Leidžia Kanados Lietuvių katalikų moterų draugija. Redaguoja Nora Kulpa-čiūnienė, talkinama S. Girdauskienės, D. Didžbalienės, I. Kairienės, L. Murauskienės. Administruoja Br. Pabedinskienė. Žurnalo metinė prenumerata — 7 dol., garbės prenumerata — 10 dol. Redakcijos ir administracijos adresas: 1011 College St., Toronto, Ont. M6H 1A8, Canada.

Apie žymiąją Vilniaus kultūrininkę Mariją Piaseckaitę - Šlapelienę rašo Veronika Mamiskaitė - Kulbokienė. Spausdinamas giliai prasmingas Juozas Vaišniūnienės eilėraštis ir N. Labanauškaitės — Norkienės apy-

braiža "Krištolinis varpelis". Apie lietuves katalikes visuomeninėje veikloje kalba Albina Dumbrienė, o gėles mūsų poezijoje surankioja S. Vilkauja. Linksmus atsitikimus "Miniatiūrose" pasakoją Zenta Tenisonaitė. Su Seima ir moterimi dabartinėje Kinijoje supažindina P. Gaučys. Nemažai puslapių skiriama ir i domiams skyriams: Knygos, Moteris pasaulyje, Seima ir mokykla, Sveikata, Madų ir grožio pasaulis, Seimininkų pasaulis. Žurnalas iliustruotas.

● **KARYS**, 1978 m. birželio mėn., Nr. 6. Pasaulio lietuvių karių —veteranų mėnesinis žurnalas. Redaguoja Zigmars Raulinaitis. Administruoja Leonas Bileris. Žurnalo metinė prenumerata — 10 dol. Redakcijos ir administracijos adresas: Karys, 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207.

Šio numerio turinys: Z. Raulinaitis "Rytinių galingų žlugimas"; K. Markus "Lietuviai juodojo gvardiojo"; Artilleristas "Antroji baterija" (pabaiga); M. Šimkus "Baltimorės lietuvių Dainos draugija (pabaiga); J. Gediminėnas "Netikrovės debys III". Gausi ir įvairi informacija sukelta skyriuose: Tremties trimitas, Lietuviai kariai laisvajame pasaulyje, Karinės žinios, Kronika. Žurnalas iliustruotas.

● **SALTINIS**, 1978 m., Nr. 2. Tikiybinės ir tautinės minties žurnalas. Išleina kas antras mėnuo. Leidžia lietuvių marijonai ir šv. Kazimiero sąjunga Anglijoje. Redaguoja S. Matulis, MIC. Administruoja J. Dubickas. Metinė žurnalo prenumerata — 4 dol. (2sv.). Redakcijos ir administracijos adresas: 16 Hound Rd., West Bridgford, Nottingham NG2 6AH, England.

Prof. A. Macelina rašo apie visuotinę Marijos motyvinę. Spausdinami eilėraščiai ir dainos iš pogrindžio "Aušros", taipgi poezija Vlodo Šlaito ir J. Guto. Plačiau rašoma apie Anglijos lietuvių veiklą, apie "LKB kroniką" ir "Aušrą".

● **LIETUVIŲ DIENOS**, 1978 m. gegužės mėn., Nr. 5. Redaguoja Redakcinė kolegija, leidėjas — Antanas F. Skirius. Redakcijos ir administracijos adresas: 4364 Sunset Blvd., Hollywood, CA 90029. Metinė prenumerata — 15 dol.

Pirmiausia žvilgtelėję į Australiją: dailės darbų nuotraukomis užsiminta lietuvių dailininkų paroda Sydney mieste ir duodamas Australijos ministerio pirmininko žodis lietuviams. O toliau nuotraukomis ir tekstu išskirtinio dėmesio susilaukė jaunas Chicago Lietuvos operos dirigentas Alvydas Vasaitis ir pati šiemetinė "Nabucco" opera, stabelela ir prie Anatolijaus Kairo, prie Antono kaimo spektaklių, prie Stasio Ylos knygos apie ark. Jurgį Matulaitį, prie Lietuvių fondo suvažiavimo bei H. Kačinskio rečitalio Kalifornijoje. Angliškioje žurnalo puslapiu taipgi margi aktualijomis.

● **LIETUVIŲ DIENOS**, 1978 m. birželio mėn., Nr. 6. Redaguoja Redakcinė komisija. Leidžia ir administruoja Antanas F. Skirius. Metinė žurnalo prenumerata — 15 dol. Redakcijos ir administracijos adresas: 4364 Sunset Blvd., Hollywood, CA 90029.

Žurnalo puslapiuose prisimenama birželinė mūsų tautos tragedija, o toliau puslapiu skiriama menai, literatūrai, mokslui, visuomeninei veiklai, jaunimui, visa tai iliustruojant nuotraukomis, gale priglaudžiant ir vieną kitą puslapį anglų kalba.

● **SKAUTŲ AIDAS**, 1978 m. balandžio mėn. Lietuvių skautų mėnesinis laikraštis žurnalas. Leidžia LSS Tarybos Pirmia. Vyr. redaktorė — Sof. Jellonienė, 6111 S. California Ave. Chicago, IL 60629. Administruoja Augustas Orentas, 6842 S. Campbell Ave., Chicago, IL 60629. Metinė prenumerata — 5 dol.

Naujame numeryje prisimenamas Vydūnas ir Vydūno jaunimo fondo 25-metis. Šiaip gausiai nuotraukomis ir piešiniais iliustruoti žurnalo puslapiu daugiasia sukasi apie skautiškąją veiklą.

● **VYTIS**, 1978 m. birželio - liepos mėn., Nr. 6. Lietuvos Vyčių mėnesinis žurnalas. Redaguoja Loreta I. Stukas, 1467 Force Dr., Mountainside, N.J. 07092. Administracijos adresas: 2524 W. 45 St., Chicago, IL 60632. Metinė prenumerata — 8 dol.

Žurnalo tekstuose naudojamos tai lietuvių, tai anglų kalbos. Rašoma apie birželinius tremimus, apie kun. K. Pugevičiaus sidabrinį kunigystės jubiliejų, apie solistą Algirdą Brazilį, duodama Lietuvos Vyčių veiklos plati kronika.

● **IR VESKI MUS ŠVIESOS KELIU**. 20 psl. leidinys, pager-

Kultūrinė kronika

"STRONZO" — ŽODIS, KURIS IŠKELĖ AIKŠTĖN ITALIJOS RASYTOJŲ GRUPINIS PJAUTYNES

Turine rašytojas Giuseppe Berto iškelė žurnalistei Dacia Maraini bylą, nes ji viename pasikalbėjime pavadino jį "stronzo" (mandagus lietuviškas žodis būtų mėslo krūva, nors yra ir ne toks mandagus kitas). Berto tylėjo, kai pasikalbėjimas praėjo periodikoje, o į teismą kreipėsi, kai Maraini atspausdino jį knygoje. Teismas jau vieną kartą buvo, bus dar ir kitą. Gynėjai aiškina, kad tas senas kažkurios italų tarmės žodis reiškia ir prisirišimą, bet Berto užsipyręs nepasiduoti įžeidinėjamas. Teisme jis pasisakė, kad parašęs naują knygą, "Judas", kuri būslanti geriausias šios kartos italų kūrinius. Už teismo salės jis prisipažįsta, kad jam rūpi ne kažkoks laimėjimas, o į visą reikala kuo labiau įvelti Albertą Moraviją, su kuriuo jį sieja ilgmetė nesantaika.

Moravija pokario metais Italijos literatūriname pasaulyje yra lyg ir pati pagrindinė figūra, o D. Maraini nuolatine ilgmetė jo palydovė. Duosį vienam, gal teks ir kitam.

Moravija esąs literatūrinėje italų scenoje lyg kažkoks nei rinktas, nei vainikuotas karalius, ar-

biantis suaktyvininką kun. Gedimį Kijauską, S.J., Clevelando lietuvių Dievo Motinos Nuolatinės Pagalbos parapijos kleboną. Leidinėlyje duoti kun. Stasio Ylos ir Stasio Barzduko tekstai. Puslapiu papuošti nuotraukomis.

Ką tik išėjo iš spaudos

Anatolijaus Kairo dramų rinkinys vienoje knygoje

TRYS DRAMOS

1. RUTELĖ, 4 v. drama
2. SAULĖS RŪMAI, 4 v. drama
3. ŽMOGUS IR TILTAI, 3 v. drama

Rinkinys dedikuotas nepriklausomybės 60 m. sukakčiai paminėti.

Kaina su persiuntimu \$6.55

Užsakyti:

DRAUGAS
4545 W. 63rd Street
Chicago, Ill. 60629

ba mafijos vadas. Jis nusprendžia, kas galys rašyti svarbiems laikraščiams ir žurnalams ir pasirodyti televizijoje. Moravija atstovauja kairei, tad ir globoja tuos, kurie jam pritaria. Dar daugiau — "Moravijos klika" esanti organizuota, turinti keletą skyrių, kurių vienam vadovaujanti Moravijos žmona romanistė Elsa Morante (vienam ligi savo mirties vadovavęs filminkas Pier Paolo Pasolini).

Berto skundžiasi, kad jei kas nepriklausas Moravijos kliškai, tas maždaug jau laikomas fašistu. Gal, sako, toks griežtas kaltinimas ir ne visiškai pagrįstas, bet Italijos meno pasaulyje vis dėlto retas kuris išdrįstas prisipažinti esąs politiškai konservatorius, juo labiau kraštutinis dešinysis.

(b. kz.).

NEPTŪNO ŽIEDAI

Kai 1977 m. kovo mėn. buvo surasti sauryčiai Urano žiedai, astronomai ėmė spėlioti, kad ir Neptūnas galys būti apsuptas panašių žiedų, tik jie per siauri ir per ploni, kad būtų galima bet kokiais instrumentais juos pastebėti.

Ta proga Šiaurinės Arizonos universiteto prof. William G. Hoyt priminė ("Sky and Telescope", April 1978) seniai užmirštą bet įdomų epizodą. Daugiau, kaip prieš 130 metų anglų astronomijos mėgėjas William Lassell pasiskelbęs, kad 1846 m. spalio 10 d. pastebėjęs žiedą aplink Neptūną. Jis žiedą matęs kiekvieną kartą, kai stebėjęs Neptūną.

W. Lassell buvo rimtas ir pasižymėjęs mėgėjas — astronautas. Jis surado Neptūno satelitą Tritoną ir trečią bei ketvirtą Urano satelitus. Ir Neptūno žiedus jis stebėjo ne bet kokius, o 24 inčų skersmens reflektorium, naudodamas 567 padidinimą.

W. Lassell atradimą patvirtino kun. James Challis, Cambridge universiteto observatorijos direktorius. Deja, viskas tuo vienu patvirtinimu ir pasibaigė. Jokie kiti astronomai negalėjo įžiūrėti žiedų aplink Neptūną. Lassell atradimas liko archyvuose užmirštas. O ar tie žiedai yra ar ne, paaiškės tada, kai žemės erdvėlaiviai pasisukios ir apie Neptūną.

A. R.

Gyvenau teatru

(Atkelta iš 4 psl.).

Jų grupė, dalyvaujant J. Kaributoi, įsteigė Dramos sambūrį. Nuo tada, autorius duomenimis, ir prasidėjo aikštingos varžybos dėl pagarbaus režisūros sosto. Norinčių nestigo. Pagal Dramos sambūrio įstatus, sambūris meno vadovą pasirenka savo nuožiūra. Į šio pasirinkimo erškėčiuotą procesą įkliuvo jautrusis Kaributas. Prieš jį susidarė opozicija. "Jis sambūrio, ką tik naujai suorganizuoto, likau išstumtas. Tai buvo lietuviško veikimo taktika: jei ne aš, tai geriau niekas. Skaudžiai tas mane palietė".

Apie užkulisų intrigas ir visokių organizacinių susikirtimų ypatumus skaityti, jei apie tai rašoma vaizdingai, neužmirštant nei šamojaus, nei autoironijos. Deja, Kaributas, kai kur kalba miglotai. Prieš apnuoginimas pavirsta asmeninės pozicijos gyryba, su pernelyg priekaištingu tonu. Iš teksto nepaaiškėja, kodėl autorius atstūmė jam siūlomą bendradarbiavimą. Pavyzdžiui, B. ir D. Mackialos atsilankė pas jį su kvietimu vadovauti Sambūriui, bet Kaributas atsakė. Ir trintis su G. Velička atrodo susisuka į kietą asmeniškų ambicijų mazgą.

Gražu, kad savąsias sambūrinės širdgėlas autorius pajėgė atsverti uoliu darbu Los Angeles

scenoje. Jo dėka Kalifornijos lietuvių susilaukė idomių spektaklių. Apie tai jis rašo, pasitelkdamas fotografijos meną, mieliai perspausdindamas palankius atsiliepimus spaudoje ir nesigailėdamas paskatų sau pačiam. "Tad su nepaprasta drąsa ir pasiryžimu pradėjau darbą".

Tikro žavesio nusipelnė J. Kaributo bendravimas su Hollywoodo įžymybėmis. Tam jis turi neeilinį talentą. Pasipuošęs lietuvišku kaklaraiščiu ir jau optimistine šypsena, šnekučiuojasi su Mario Lanza, Charltonu Hestonu, Mickey Rooney, Grace Kelly, Cecil de Mill ir daugeliu kitų žvaigždžių. Vien apie tai, praplėtus tekstą, galima buvo išleisti atskirą knygą, pavadintą "Aš ir Hollywoodas".

J. Kaributo aukojimasis lietuvių scenai, atrodo, baigėsi apie 1969 metus. Po montažinio scenos menininkų koncerto, kurį šio rašinio autorius tuomet apibūdino ne itin palankiai, klijiminis entuziazmas smuko. Perguvenęs "gilų vidurinį lūžį", dar kartą mintimis perbėgęs nueitą teatrinio vargo kelią, užbaigęs žodyje Kaributas keistai klausia: "Kodėl aš turėjau visą gyvenimą aukoti lietuviškam teatru, iš jo nieko negaudamas?"

Esu tikras, dažnas skaitytojas suabejos, ar Kaributo veikla, rengiant vaidinimus, galima vadinti auka. O jeigu tai ir yra auka, tai reikalauti atpildo netinka. Mėnas nėra nei auka, nei vargas. Tai būtinybė.

Giedros Nasvytytės-Gudauskienės KOMPOZICIJOS

NORČIAU SKRISTI	— Naujos dainos mažiems ir jauniems.	Kaina \$2.00
4 DAINOS	— Sopranui su piano akompanimentu.	Kaina \$3.00
VIESPATIES PASAULIS	— Žemam balsui.	Kaina 1.00
METŲ LAIKAI	— Populiarių dainų ciklas.	Kaina \$2.00

Užsakymus siųsti: **DRAUGAS**, 4545 W. 63rd Str., Chicago, Ill. 60629. Ilinojaus gyventojai prideda 5% taksą.

JEI JOS NORITE SIŪSTI SIUNTINIŲ DOVANAS Į LIETUVĄ IR ĮVAIRIUS USSR KRAŠTUS, naudokitės patarnavimu plačiai žinomos firmos

PACKAGE EXPRESS & TRAVEL AGENCY, INC.

(LICENSED BY VNESHPOSYLTORG)

VYRIAUSIA ĮSTAIGA: 1776 BROADWAY, NEW YORK, N. Y. 10019

TEL. — 581-6590; 581-7729

Siuntiniai, siunčiami per mūsų firmą, paskyrimo vietą pasiekia trumpiausiu laiku. Siuntinių pristatymas garantuotas. Visi muitai apmokami mūsų įstaigose, gavėjas NIEKO NEMOKA.

Prie firmos skyrių yra krautuvės, jose rasite žemiausiomis kainomis pasirinkimui įvairiausių audinių, taip pat maisto produktų, odos avalynės ir kitų daiktų.

Atidaryta kasdien nuo 9 valandos ryto iki 6 valandos vakaro. Šeštadieniais ir sekmadieniais nuo 9 valandos ryto iki 4 valandos popiet.

MOSŲ SKYRIAI:

Allentown, Pa. — 126 Tilghman Street	435-1654
Baltimore 31, Md. — 1828 Fleet Street	342-4240
Brooklyn, N. Y. 11218 — 485 McDonald Avenue	633-0090
Buffalo 12, N. Y. — 701 Fillmore Avenue	895-0700
Chicago 22, Ill. — 1241 No. Ashland Avenue	486-2818
Chicago, Ill. 60629 — 2608 West 69 Street	925-2787
Chicago, Ill. 60609 — 1855 West 47 Street	376-6755
Cleveland 13, Ohio — 1028 Kenilworth Avenue	771-0696
Detroit 12, Mich. — 11601 Jos Campau Avenue	365-6780
Hamtramck, Mich. — 11339 Jos Campau Avenue	365-6740
Los Angeles 4, Calif. — 159 So. Vermont Avenue	385-6550
New York 3, N. Y. — 78 Second Avenue	674-1540
New York 3, N. Y. — 324 E. 9 St.	475-7430
Miami Beach, Fla. 33139 — 1201 17 St.	305-673-8220
Philadelphia, Pa. 19123 — 1013 N. Marshall St.	215-WA-5-8878
Phoenix, Ariz 85027 — 22047 Black Canyon Hwy.	602-942-8770
Rahway, N. J. — 47 East Milton Avenue	381-8800
Silver Springs, Md. — 1002 Kennebec Ave.	301-589-4464
South River, N. J. — 41 Whitehead Avenue	257-6320
Syracuse, N. Y. 13204 — 515 Marcellus Street	475-9746
Woodhaven, Queens, N. Y. 11421 — 80-14 Jamaica Ave.	296-5250

NAUJI SKYRIAI:

LAKEWOOD, N. J. 08701 — 234 Second St.	363-0494
HERKIMER, N. Y. — McKENNAN RD.	315-866-3839

Redaguoja dr. S. Aliūnas

BĖDOS SU TOM RŪTOM

Tiesiog baisiai nemalonu, kai mūsų rašytojus vis užpuola, kad, girdi, šie rašo apie kokius ten seksus, o nerado rimtos literatūros. To pabarimo neišvengė nė savo prakalboje šimtinis "Draugo" laureatas A. Kairys. Jis, kaip ir panašia proga kalbėjęs Br. Raila, nupeikė mūsų nešaukiančius tautos į kovą rašytojus ir abu labai iškėlė Maironį. Tenka su abiem prakalbininkais sutikti, Maironis nenukonkuruojamas, bet reikia taip pat pastebėti, kad mūsų dabarties rašytojai, jeigu jau kuris rašė apie seksą, tos stiprybės sėmėsi iš liaudies kūrybos.

Šiaip ar taip, pavarčius mūsų senąją tautosaką arba pagaliau prisiminus ir dabar dainuojamas dainas, tenka pastebėti, kad labai daug tose dainose posmų apie rūteles ir vainikėlius. Tai buvo sumintose rūtelės, tai nunešė vainikėlių, tai sugrąžink, bernužėli, rūtų vainikėli, tai viskas sugrįžo, tik vainikėlis nesugrįžo, tai sumynė rūtelės, ale, kiek visokių bėdų su tomis rūtytėlėmis ir tais vainikėliais. O ir vestuvinėse vaišėse, pagal lietuviškas tradicijas, nusega vainikėlių, nes kokia gi ten bus ponija, jeigu nunešė vainikėlių. Žodžiu, nelabai jau tie mūsų protėviai buvo kuklūs, jeigu jau tiek dainų, tegu ir labai gražių, skyrė vainikėliui.

Tiesa, ir be vainikėlio apstu visokių kitokių rūtelių istorijų. Tai praverk, mergele, stiklo langelį, tai praverk klėties dureles arba patepk jas lašiniiais, tai skundas, kad ji ne viena mie-

noma, tik ne lietuviai, lietuviškasis jaunimas į meilę žvelgia, būdamas keturiasdešimt metų, tik gaila, kad visą tą jaunimą sugadino Sauja skatiku, Striptizas ar Barono novelė "Aiduose".

Dabar kada anos knygos jau ant laužo sudegintos, reikia pradėti deginti visas dainas apie klėtis ir rūtas, kad nebūtų ten kokių šūkių "suimk raktelį marškiniais, patepk dureles lašiniiais". Mūsų visuomenė turi pradėti mušti solistus, ypač solistes, kad jos tokių nešvankybų nedainuotų, reikia sudaužyti plokšteles, o visas dainas reikia tiesiai į pečių, arba dar geriau — sukurti laužą ir sudeginti. Tegū dega visos tos istorijos apie klėtis ir nuneštus vainikėlius. Reikia gelbėti mūsų Birutėles ir Algiukus nuo tvirkinių.

P. J.

Tėvas ir sūnus

Vieno mokinio matematikos va dovelėje per pamoką suradau nu pieštą nuoga mergaitę.

— Ar tu tai nupiešė? — paklausiau aš jo.

Mokinyš nesiginčijo.

— Pranešk savo tėvui, kad aš noriu su juo pasikalbėti.

Kai atėjo tėvas, aušė šaapi jam ant stalo piešinį:

— Tai nupiešė jūsų sūnus. Ką jūs apie tai pasakysite!

Tėvas įdėmiai apžiūrėjo piešinį. Po to, kiek varždamasis, jis pasakė:

— Na taip, tačiau, tarp mūsų kalbant, drauge mokytoju, aš ir pats geriau nebūčiau nupiešęs.

Naujoji Ieva gundo Adomą

Atsistatydinimo bėdos

Ciekuras parašė pareiškimą ir bematant jį apliejo vynu.

— Nedaug užlašėjo, — dūdeno Pukė.

— Nevarvink ant grindų! — sušuko Gryslis ir nugnybo rūkytos strimėlės galvą.

Ciekuras paėmė pareiškimą ir nunešė jį viršininkui.

— Kas tau? — pasiteiravo viršininkas.

— Noriu išeiti, — tarė Ciekuras.

— Duok šen! — viršininkas paėmė pareiškimą ir pakėlė prieš šviesą. — "Volgos stiprusis!"

— Taip, — prisipažino Ciekuras.

— Vėl tas pats. Negerk to brudo, sakau taul Pribaisgi sveikatą, reikės ilgalaikio gydymosi! Kas dirbs už tavę!

Viršininkas padėjo pareiškimą tarp kitų. Ciekuras sužagsėjo ir grįžo pas Pukę ir Gryslį.

"Nepriėmė. Nuo "Volgos stipriojo" dokumentuose dėmė liko", — norėjo pasakyti Ciekuras, bet jam tai nepavyko.

— Niekis. Rytoj parašys kitą, — ramino Ciekurą Pukė ir Gryslis, intuityviai perskaitę jo mintis.

Kitą dieną Ciekuras parašė naują pareiškimą. Ir įteikė jį viršininkui.

Viršininkas paėmė pareiškimą ir tyrinėjo dėmes. Pakėlė prieš šviesą.

Tačiau šį kartą gėrimo markės nustatyti negalėjo.

— Ką gėrei? — pagaliau jis nekantriai paklausė.

Ciekuras spoksojo į viršininką tokiu žvilgsniu, tarytum kišenėje būtų radęs penkrubį, tik nebegalįs jo realizuoti.

— Klausiu tavęs, kokį bjauriaią lakei šikart?

Ciekuras sumirksėjo ir toliau tautizavo kažkokius niekus.

Viršininko kantrybė trūko.

— Teks, drauguži, premiją mažinti. Jau nežinau ką ir begeri!

A. Rijkuris

SKUBA

— Šlykt, kai ėjai darban, mačiau stumiant dviratį, — kalbėjo kaimynas.

— Taip, buvau tiek pasivėlinęs, kad nebespėjau ant jo užsėsti, — paaiškino kitas kaimynas.

POSEDŽIAI IR ŽMONA

Pirmininkas barą darbininkus už tai, kad nelanko partijos parengimų.

— Jūs sėdite sau namuose ir nieko nežinote, kas vyksta pasaulyje. Pavyzdžiui, drauge Chmielnicki, pasakyk, kas yra Brežnevas?

— Nežinau — atsako paklaustasis, traukdamas pečiaus.

— Matote, — pasipiktinęs šaukia pirmininkas, — jis nežino net kas yra vyriausias garbingiausios Sovietų Sąjungos vadas. Tai todėl, kad jūs sėdite namuose ir nelankote partijos susirinkimų! Štai tu pasakyk, — kreipdamasis į kitą darbininką, klausia, — kas yra Gierėk?

Ir tas nežino.

— Argi niekad negirdėjai apie didįjį mūsų krašto vadą? Kodėl tad sėdi namuose ir nelankai susirinkimų?

Iš salės galą pasigirsta balsas:

— Drauge pirmininke, ir aš noriu jus paklausti, kas yra Novokovskis.

— Iš kur aš galiu visus draugus pažinti, — atsako sumišęs pirmininkas.

— Matai, — paaiškina tas pat balsas iš salės, — jei draugas sėdėtų namie ir nebėgintume po visokius partijos susirinkimus bei posėdžius, tai žinotum, kad tas Novokovskis sukasi prie tavo žmonos.

NENORINT PAVIRSTI KIAULĘ

Žmogus gyrėsi suvalgęs keturiasdešimt devynis virtus kiaulinius.

— Tai kodėl nesuvalgei dar vieno: būtų buvę penkiasdešimt.

— Hm, tai nori, kad dėl vieno kiaulinio pasidaryčiau kiaulę!

Dvi priežastys išgėrimui

Mano uošvienė atvažiuoja ir viešas 6 savaites.

Mano uošvienė neatvažiuoja, nes nusilaužė koją.

NENUSILEIDŽIANTIEJI

Painūs

Viešpaties keliai! —

Susitiko

Du kvailiai,

Susitiko du

Ant kelio —

Niekaip prasilenkt

Negali.

Kol kalbėjo

Ir derėjos —

Žmonės juos

Aplink apėjo:

Nusispjovė

I kvailius,

Nutiesė

Naujus kelius;

Ir lig šiolei

Atkakliai

Tebestovi

Du kvailiai.

A. Drilinga

APIE LAUKINIŠKIAUSIĄ VAIRUOTOJĄ

Ontario valdžios laikraščio "Topical", nuolatinės skilties "Wry and Ginger" paruošėjas, Jack Howard, viename iš paskutiniųjų savo rašinių šiuo kartu rašo apie laukiniškiausią automobilio vairuotoją Carlį.

Girdi, Carlis, esąs labai greitos galvosenos jaunuolis specialiai tuose reikaluose, kurie liečia automobilius. Nežiūrint, kokių greičių jis važiuotų — normaliu ar toli pralenkiančiu normalumą greičiu — jis visada neatsilieka toliau nuo priekyje važiuojančios mašinos, kaip 20 pėdų, nežiūrint to, kad priekyje važiuojančiai mašinai kiek pristabdžius greitį, jis niekad negalėtų sustabdyti savo mašinos, neduręs į užpakalinį "bumperį".

Kai jis, kartą užvažiuojęs ant šaligatvio, stengdamasis neįvažiuoti į tirštą žmonių minią,

POLITIKŲ GRETOSE

Duona ir šienas

Prieš rinkimus vienas kandidatas ima aiškinti:

— Mes privalome auginti daugiau kviečių ir...

— Taip, o kaip bus su šieno? — kažkas šūktelėjo iš klausytojų minios.

— Dabar aš kalbu apie žmogaus mitybą, bet tučtuojau prieisiu ir prie tamstos, — atkerta kandidatas.

Atleistas miesto tarnautojas

— Šešerius metus išbuvaū šungaudžiū savo mieste, bet neseniai mane atleido, — skundėsi nepažįstamam praeiviui buvęs miesto pareigūnas.

— Tai kas atsitiko, ar administracija pasikeitė? — teiravosi nepažįstamas.

— Visai ne. Bet, mat, pagavau vieną šunį.

Pralaimėjimo baimė

— Sakykite, ką gi veiksite, jei laimėsite rinkimus? — kažkas paklausia agituojančią kandidatą. O ką aš veiksiu, jei pralaimėsiu rinkimus! — sušunka šis.

Persimetėlis ir atsivertėlis

— Tėte, kas yra persimetėlis? — klausia paaugulis.

— Persimetėlis, sūnau, yra tas, kuris palieka mūsų partiją ir įstoja kiton, — aiškina politikierius.

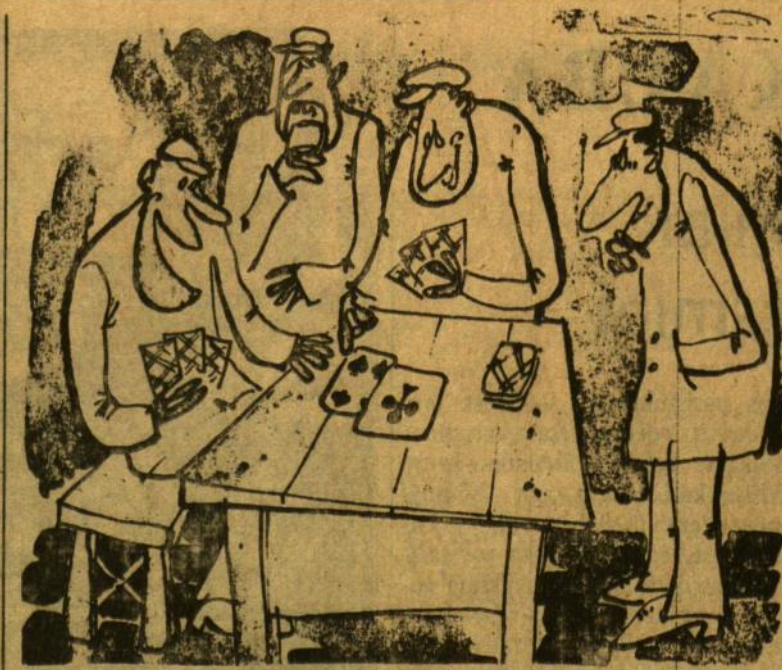
— Na gerai, o kas tas, kur palieka savo partiją ir įstoja į mūsų?

KODĖL MĖGSTA SPURGUS

donutus, — restorane prasitarė — Aš mėgtu pyragaičius vienas svečias, — tai vienintelis pyragaitis, pro kurį, kai valgai, gali žiūrėti, ar kas nevagia tavo palto.

— Užmirštam, kad ir lietuviško sūrio neišspausi, neatsisakydama išrūgų.

Pr. Razminas

Kultūrinė pensininkų popietė

VINCAS NEKĖ

DULKĖS

Visur čia dulkės, vien tik dulkės, Jų pilnos kertės ir plyšiai. Be dulkių nieko nėra, Matyt, čia tokia atmosfera — To negaliu suprast visai.

Kai saulė šviečia spindi dulkės, Siūbuoja dulkių debesy: Ramus, tylus, be žado, Ir leidžias ant spintos fasado, Kol nepakels jų šepetys.

Prilindo jų pilna krūtinė Ir slegia storas kamuolys. Sunku krūtinę, gelia, Ir nér iš ten joms kito kelio, Kol neatina kosulys.

Rugiai paauga — skrenda dulkės, Gėlių žieduos jų kiek gana, O gatvių, sodų takas. Kur tiek širdžių jaunučių plaka — Tikroji dulkių eiseną.

— Iš dulkės kilę — dulke virsim — Seniai įkalta atmintin... Neįau ir mes klajosim Ir lįsim kam tyliai į nosį, Kol nepateksim čiaudulin.

Ir gal užgirsime maloniai — "Sveikatą" draugas palinkės. Ar bus galvoj, kas kalta, Kad esam dulkės pilkos, baltos, Nors buvom jų padermės.

Kreipimasis į lietuvių jaunimą

"Na, o mūsų jaunimui linkėtume ne tikrai nerūpestingai pūkauti, oo ir suglaudinti lietuviškąsias gretas, sustiprinti organizacinius ryšius, pagyvinti lietuviškąją veiklą ar bent intelektualinį bendravimą. Be to — kartais paklausti ir savo išdykusią širdį, kodėl ji būtinai ilgisi airės, vokišės, meksikietės ar net kreolės, kada čia tiek daug tokių žavių lietuvių?"

"Kelėvis", birželio 27 d.

Pajiesko šlavėjų Onuškiję

Onuškio, Trakų rajonas, Matas Dalba paskelbė Valtiečių laikraštyje" linksma skelbimą, kuriame rašoma: "Šlavėjai, šiukšlynų išmėžėjai ir šiaip visokių galų meisteriai, darbą pasiūlysiu nesudėtingą — tik kiek aptvarkyti metų metais apleistą centrinę mūsų miestelio aikštę, nors kartą per dieną iššluoti valgyklos salę, kad tarp vakarykščių šiukšlių nepasimestų nei valgyklos lankytojai, nei pačios šeimnininkės".

AHA

— Tęsdamas tarkite A, — sako gydytojas.

— Ne, daktare, — atėjau ne apžiūrėjimui, o tik noriu sumokėti sąskaitą.

— Ahaa, — pradžiuoja gydytojas.

— Yra visokių rūšių vandalizmo. Vaikigaliai įėję į istorinį muziejų ir istorinius asmenis apgėrė moderniais drabužiais.

— Kvailumo rekordą sumušė tas asmuo, kuris nupirko dešrėlėm pardavinėti teisę vegetarų konvencijoje.

— Vištos kiaušiniai populiarni už anties kiaušinius, todėl kad padėjusi višta kudakuvoja, reklamuoama savo produkta.

Will Rogers

Lūdnioji nuotaka

"Linksmiausių metų", traukia dūdos.

Smagu prie taurių sklindų, O ko jaunoji taip nuliūdus, Gal ilgisi jaunų dienų?

O ne. Visi svečiai kaip gėlės, Iš dešinės ir iš kairės, Tik jos baltasis dobielis Nuvyto pirmas prie taurės.

Pagalba motinai

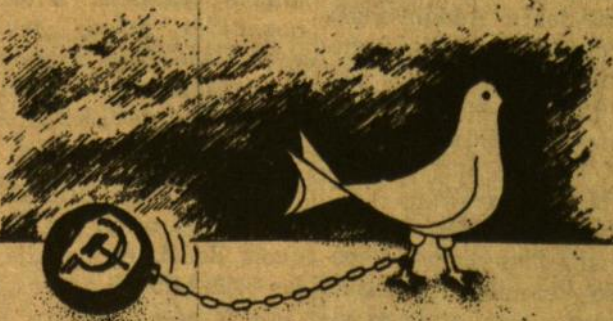
Kunigas paklausė trijų vaikų, ar jie padeda motinai namų ruošoje.

— O, taip, — atsakė pirmas.

— Aš plaunu indus.

— Ašen šluostau juos, — tarė antras.

— O aš surenku šukes, — pasigyrė trečias.

Maskvos balandis